

ANU FER NU LESPRI TRAVAY: LALIT DEKLAS VER REVOLISYON SOSYALIST

12 PWIN DAN **STRATEZI LALIT**

Enn piblikasyon **LALIT**

12 PWIN DAN
STRATEZI LALIT

Enn publikasyon LALIT
Desam 2023

Anu fer nu Lespri Travay: Lalit Deklas Ver Revolisyon Sosyalist!

12 PWIN DAN STRATEZI LALIT

Enn piblikasyon LALIT
153 Main Road, GRNW, Port Louis,
Republic of Mauritius
www.lalitmauritius.org

Pibliye Desam 2023

Ekrir par 21 manb: AA, CB, CC, LC, AH, RF, GH, GCH, DL, AMJ, SJ, RK, BK, RL, TL, SN, RR, SR, RS, ST, LY avek kontribisyon lezot manb ki ti prezan dan preparasyon an grup avan Kongre pu sak prezantasyon pu Kongre 6-Zur, dan Kongre li-mem, ubyin dan deba post-Kongre dan trwa reynion program ek dan reynion brans LALIT.

Inprime par LALIT, 153 Main Rd, GRNW, Port Louis.
lalitmail@intnet.mu

www.lalitmauritius.org

TAB KONTENI

Sapit 1: DIEGO	5
Lepep Moris ena responsabilite fer ferm baz militer Amerikin-Britanik lor Diego Garcia. Sa li dan kad dekolonizasyon. Li osi dan kad demilitarizasyon lemond. <i>No-enntri</i> pu bato deger dan tu larad nu Repiblik! 800 baz militer USA ek LOTAN, tu, ena pu ferme! Nu ena pu donn kudme demantel tu. Me, li nu devwar sakre fer ferm seki kot nu, Diego. Pu sa, nu alye li klas travayer dan Gran Bretayn ek USA. Baz militer reprezant <i>lokipasyon militer</i>. Baz egal ‘lager fitir’. Leta bizin kennsel sa lof Pravind Jugnauth pu donn USA enn bay lor Diego. Diego Garcia pa a-vann! Dayer, tanki ena inperyalis dan nu pei, revolisyon sosyalist pa fasil, pa posib.	
Sapit 2: LATER	9
Leta ena responsabilite rekizisyonn later tablisman ek so infrastruktir, kuma li ti fer pandan 2yem Ger Mondyal, pu asir sekirite alimenter pu lansanb lepep – si patron pa fer sa, li-mem. Kumsa osi asir kreasyon anlwa stab, e deviz pu aste prodwi deor. Si Leta pa fer sa li-mem, li responsabilite klas travayer obliz li. Lepep ena devwar kontrol later ek lamer parski zot dibyin piblik. Later ek lamer esansyel – kuma ler, dilo, manze – pu lavi. Zot asir manze, travay, lakaz, lwazir. Aret donn permi proprieter vann later ar milyoner deor pu vila delix!	
Sapit 3: ANPLWA	11
Leta ena responsabilite kree anlwa stab pu tu dimunn. Travay li enn drwa. Anmemtan klas travayer viz pu rul so prop sayt san patron – parski se klas travayer ki deza pe fer travay la marse. Patron li anlwa. Ful anlwa, li ed devlop konsyans deklas dan klas travayer, e prepar nu pu fer revolisyon sosyalist.	
Sapit 4: LABANK	13
Enn leta klas travayer pu responsab pu kontrol demokratik total lor labank ek finans. Sa kapital la, e tu kapital, li totalite stok ki zenerasyon travayer lepase, e leprezan, finn e pe kontiyn prodir. Avek nuvo kapital imans dan data, innternet, intelizans artifisyel (A.I.), ena nuvo danze. Kapital bizin vinn su kontrol demokratik lansanb imin ki finn prodir li. Deza Leta finn kree kapital atraver MIC pandan lokdawn. E li finn sed li direk ar patron! Li bizin kapav kree kapital me demokratiz so kontrol. Dan sosyete sanklas li pu dibyin piblik.	
Sapit 5: DEMOKRASI	15
Prinsip demokrasi se “seki elir kikenn ena drwa retir li”. Tu depite eli, alor revokab. U ena drwa vote kot u rezide, kot u pey tax. Lasanble Nasyonal eli, si li <i>elir</i> Premye Minis, li kapav osi revok li. Enn Lasanble Nasyonal elarzi pu permet tir sistem bes-luzer <i>kominal</i> ki pa demokratik. Demokrasi bizin partu – nasyonal, rezyonal, lokal, e sirtu <i>dan travay</i>.	
Sapit 6: KLAS	17
Klas travayer ena pu deklans enn prosesis revolisyoner pandan so lalit deklas, e pran puvwar kan li propis. Sa mars ansam ar valoriz e transmet konsyans deklas pu ki klas travayer, ki deza rul tu lantrepriz, anfet pran sarz. Kumsa kumans batir sosyete sanklas. Bi nepli profi prive pu enn poyne, me plito byin-et pu tu. Travay pu an-asosyasyon. Depi zordi sak Departman pu gide par seki avans konsyans deklas, lalit deklas, lalit pu sosyalism – ki li Minister Ledikasyon, Lasante, Lapes, Lozman – inkli ranplas lakaz lamyant.	
Sapit 7: PATRIARSI	20

Ansam, nu pu chalennj inegalite sosyal kot nu truv li, kuma dan patriarsi. Ena tut-enn seri piramid patriarkal partu dan sosyete. Zot inegal. Tu relasyon imin bizin swiv prinsip egalite ant tu dimunn. Kumsa sosyete kapav vinn enn seri serk dimunn ki asosye ansam egal-egal, ki li lor sayt ubyin dan landrwa, napa res enn seri piramid, enn seri yerarsi, inegal kot seki lao ena puvwar fer dominier.

Sapit 8: TRAVAY MWINS 23

Avek sa demokrasi ki sosyalism pu amene, tu dimunn klas travayer pu kapav travay mwins er-tan, e gayn enn reveni minimem garanti. Kumsa nu gayn plis letan reflesi, plane e pu lar, spor, lwazir.

Sapit 9: REPRESYON 25

Li nesaser fini ar represyon patrona, represyon institisyon Leta, inklir lapolis e prizon, e osi liber nu depi laspe represif dan sistem ledikasyon ek dan lafami. Nu viz liberte pu tu dimunn.

Sapit 10: POLISYON 28

Avek sa demokrasi ki pu ena, li pu fasil aret polisyon indistriyel ki deregle klima e menas buku spishiyz. Ler, lamer, later, zot pu tu dimunn. Pli grav polisyon nu pei fer li lor baz Diego. Answit ena seki patron tablisman, lizinn, lotel fer ar pestisid, erbisid, deterzan, tintir. Klas travayer bizin reyni pu kontrol sa.

Sapit 11: INTERNASYONALISM 31

Nu dan enn lalit internasyonal depi asterla-mem. Sosyalism pa posib dan enn sel pei. Li pa pu dire. E sosyalism li irzan pu anpes destriksyon lemond dan swa konflagrasyon lager nikleer, swa dezast ekolojik ki rezilta polisyon, ki fini deregle klima e pe menas extinksyon spishiyz.

Sapit 12: LANGAZ KREOL33

Nu program depann pu so sikse lor partisipasyon enn gran lamas travayer dan proses politik, alor, etan done nu fason reflesi – tusel e ansam – li atraver nu *langaz natirel*, li inportan nu tu servi langaz maternal – oral e ekri – pu asir refleksyon ot-nivo par maximem dimunn. Kumsa kreativite epannwir. Lezot langaz, parkont, zot enn pon inportan ver nuvo konesans, e osi ver lezot pei.

SAPIT 1

DIEGO

Sa seksyon la reprezant nu stratezi anti-inperyalist, ki depann lor viz “laliyn fraktir” dan larmatir inperyalist oksidental, kuma Diego ek Palestinn.

Depi LALIT fonde an 1976 kuma enn piblikasyon, vini-mem, nu finn truv lokipasyon ilegal Chagos kuma enn “laliyn fraktir” (*fault line*) mondyal. Li enn “laliyn fraktir” aköz, kan Amerikin finn vinn instal so baz militer lor Diego Garcia dan Chagos, li enn krim inperyalist ki vinn azute lor de lezot krim kolonyal avan. Premye krim kolonyal, depi avan: Gran Bretayn ti demantel Chagos depi teritwar Moris kuma kondisyon ilegal pu donn Moris so lindepandans e met dibut enn nuvo espes koloni anplin lepok de-kolonizasyon. Dezyem krim kolonyal, depi avan: Gran Bretayn ti derasinn popilasyon Chagosyin ki sa li enn “krim kont limanite”.

Sa trwa krim la grefe enn lor lot.

Alor kanpayn mobilizasyon Diego-Chagos ki LALIT finn amene depi 1976 ziska zordi finn tultan viz pu expoz e atak inperyalis lor sa “laliyn fraktir” la. Pu ki atak la porte kont UK-USA, li nesaser gard ansam trwa demand santral:

- Dekolonizasyon Moris, setadir re-inifikasyon pei; li anmemtan dekolonizasyon Lafrik.
- Demilitarizasyon Moris, fermtir baz Amerikin lor Diego Garcia;
- Drwa retur Chagosyin ek lib sirkilasyon tu Morisyin lor totalite Repiblik; pu sa fode ena enn netwayaz ekolojik Chagos, e osi reparasyon pu trwa krim komet par Gran Bretayn ek Lamerik.

Sa kanpayn mobilizasyon lor letan finn ralye lezot lafors politik – muvmman Chagosyin, muvmman sindikal, muvmman fam, MMM dan so kumansman, Organizasyon Fraternel dan kumansman, gran sindika dan Laoland, dan Lamerik, muvmman “No Bases” mondyal, tu finn kontribiye pu fors Leta Moris pu dimann Linyon Afrikin met enn Rezolisyon dan Nasyon Zini pu al ICJ (*International Court of Justice*). An 2019, ICJ statye ki Gran Bretayn bizin kit Chagos, inkliir Diego Garcia pu konplet dekolonizasyon Repiblik Moris. Lasanble Zeneral Nasyon Zini dan enn vot masiv sutenir Lopinyon ICJ ek donn Gran Bretayn 6 mwa pu kite-ale depi totalite Chagos.

Kapav get lartik lor Websayt LALIT: Chagos-Diego Garcia: How Come the State finally went to the UN General Assembly When They Did? 20 June 2019 ek lartik Mars 2023:

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/3139/diego-garcia-listwar-republik-moris-li-enn-konplo-kolonyal-persistan/>

Zordi, negosyasyon ant Gran Bretayn ek Moris li rezilta sa premye viktwar la. Me, li anmemtan lepok tu danze, kan UK-USA akile, zot pu konplote pu instal tu kalite pyez. Nu bizin vizilan pu fors Guvernman Moris pu azir lor prinsip. Bizin retir lof bay pu baz. Gran Bretayn ek Lamerik finn komet krim. Zot bizin bat retret, san kondisyon.

Ala enn-de referans “aksyon lepase” pu inspir seki deza angaze e pu inspir seki pe zwenn mobilizasyon la pli divan. Kumsa nu, ansam, kapav fer fas sa nuvo letap la.

Aksyon LALIT lor Diego

* *Forom Piblik LALIT* le 31 Me 2023 lor kot ete dan lalit pu gard lor azanda politik kestyon dekolonizasyon teritwar Moris, lor kestyon demilitarizasyon, setadir kimanyer ferm baz lor Diego ki reprezant enn danze, enn menas pu popilasyon lemond antye. Kapav lir diskur

prezidans Alain Ah Vee ek orater pu LALIT Lindsey Collen dan *Revi LALIT No 151*. Kapav ekut diskur 7 orater depi diferan kuran politik.

Kapav get Video "Forom LALIT: Dekoloniz ek Demilitariz Diego/Chagos: Kot nu Ete?" 3 Zin 2023

* **Deklarasyon Komin inisye par LALIT** sinye par lorganizasyon travayer (22 Mars 2023) lor 5 pwin: - Leta Moris bizin dabor exzize ki Leta UK ek USA rekonet seki ICJ finn statye e seki Lasanble Zeneral UN finn vote.

- Leta Moris bizin exziz respe pu 'Lalwa Internasional'.

- Guvernman bizin negosye zis lor taymfrem, pa tom dan lozik 'negosyasyon bilateral' ar UK.

- Premye Minis Jugnauth bizin retir so lof bay 99-an ar USA pu baz militer.

- Sinyater la invit tu parti politik, sindika, lasosyasyon kontiyn travay ver dekolonizasyon, demilitarizasyon, re-inifikasyon.

*Get Revi LALIT No. 151. Sa aksyon sorti depi **Tab Rond 'uver'** organize par LALIT le 12 Mars 2023 lor tem "Kot Nu Ete, apre 55 an Lindepandans lor kestyon Chagos, inkliir Diego" Garcia?"*

* **De Konferans Internasyonal LALIT lor size Diego: 2010 ek 2016**

Pu plis detay get websayt "News" ek Revi LALIT No 97 ek No 126 dan seksyon "Documents" ek aksyon ki swiv tulede konferans Deklarasyon Gran Rivyer (2010) ek Deklarasyon Grand Rivyer (2016)

* **LALIT Apel a Leta Moris pu Azir pu Respekte Trete Pelindaba.**

Trete Pelindaba, Trete pu enn Lafrik San Zarm Nikleer, li enn leritaz lalit anti-aparteid kan Guvernman Mandela dakor pu demantelman permanan arsenal zarm nikleer Sid Afrik *lor kondisyon* ki gard totalite Lafrik san zarm nikleer. LALIT ti ekrir Arvind Boolell, Minis Zafer Etranzer PT an 2009 kan Trete la rant an viger pu dimann United Nations IAEA (International Atomic Energy Agency) pu inspekte Diego Garcia pu verifeye si pena matyer nikleer laba. Nu ti lans enn lapel publik pu dimunn ekrir Minis Boolell pu sutenir demand pu inspeksyon IAEA lor baz USA lor Diego. Nu ti re-fer mem apel a Premye Minis Pravind Jugnauth pu exziz inspeksyon IAEA lor Diego. (Get Websayt.) Akoz presyon persistan depi LALIT ek lezot, Guvernman Navin Ramgoolam finalman met ka kont Gran Bretayn divan Tribinal Drwa Lamer an 2015 kont Park Marin ilegal UK otur Chagos. Sa li ti enn konplo UK-USA pu kasyet polisyon nikleer baz Diego Garcia e pu anpes drwa retur. Konplo la finn devwale par Wikileaks dirize par Julian Assange. Anfet Tribinal la ti deklar Park Marin ilegal.

* **Buku diferan Kanpayn Lafis pandan deseni**

* **Manifestasyon Fam an 1981** divan O-Komiser UK pu dir "Rann Nu Diego" e sutenir Fam Chagosyin dan lagrev lafin, akote dan Zardin Konpayni, konfrontasyon avek Rayot e arestasyon 8 fam parmi 2 manb ek enn sinpatizan LALIT

* **Manifestasyon LALIT lor Diego an 2010**

* Tantativ bato pu al Diego: Dan diferan moman dan listwar, LALIT finn rod enn bato, mem kumans gayn enn **flotila bato, pu al lor Diego-Chagos** (*Kapav get Newsletter Internasyonal Me 2018: Ladan ena enn rezime avek foto diferan aksyon LALIT*).

<https://www.lalitmauritius.org/modules/documents/files/LalitMauritius-9c838d2e45b2ad1094d42f4ef36764f6.pdf>

* **Gran Kanpayn Lafis an Avril 2022:** Kanpayn kolaz lafis par militan LALIT pu liye baz ilegal USA lor Diego avek lager Ikrenn, Avril 2022. Lafis ena slogan: "LAGER NON! FERM BAZ USA lor DIEGO GARCIA | Larisi Bizin Aret so Invazyon | Zarm Nikleer enn Menas pu Extinksyon Imin | Ferm Tu Baz Etranze Inkliir Baz NATO. Get websayt pu truv lafis, e pu de-ay lor lezot kanpayn lafis lor Diego-Chagos.

* **Veye LALIT kont lager** Vandredi 15 Avril, 2022, Grand Riviere.

Video Linnk: <https://www.lalitmauritius.org/en/videos.html?videoid=114>

* **Manifestasyon Kont Lokipasyon Militer UK-USA lor Diego-Chagos** - Avril 2010.

Foto Manif dan Paz Gallery websayt LALIT.

<https://www.lalitmauritius.org/en/gallery.html?galleryid=17>

* **Konferans Internasyonal “NO BASES”** dan Quito Ecuador 5-9 Mars 2007. Kapav lir diskur Lindsey Collen lor nu websayt “Diego Garcia: Inspirational Lessons”. Militan LALIT finn partisip dan konferans ek aksyon internasyonal pu met kestyon Diego ek fermtir tu baz militer kumanse avek sa 800 baz USA andeor teritwar Lamerik lor azanda dan Sid Afrik, Los-trali, Lamerik, Lind, Zapon, Gran Bretayn, Ecuador, Lafrans.

* **Flotila Lape al lor Diego Garcia an 2004**

LALIT finn reysi batir sutyin imans – nasyonal ek internasyonal: 20 lorganizasyon dan Moris ek plis ki 100 lorganizasyon ek individi onivo internasyonal finn sutenir plan pu enn “Flotila Lape”. Plis nu ti gayn sutyin dan *World Social Forum* dan Mumbai kot militan LALIT ti partisipe. Lindsey Collen lor nom LALIT ti adres dabor Konferans No Bases, answit, lor nom No Bases, li ti adres Lasanble Zeneral Muvman Anti-Lager Mondyal, e finalman, lor nom Muvman Anti-Lager Mondyal, li ti koz dan Lasanble WSF. Grup Refizye Chagos ti usi form parti delegasyon ansem avek LALIT.

- *Post-Mumbai World Social Forum Garcia |Update on Ship to Take Chagossians Back to Diego Garcia*. Avril 2004.

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/173/post-mumbai-world-social-forum-garciabupdate-on-ship-to-take-chagossians-back-to-diego-garcia>

* **Launch of Common Declaration on the Peace Flotilla to Diego**. Avril 2004

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/172/launch-of-common-declaration-on-the-peace-flotilla-to-diego>

An zeneral, sak fwa LALIT reysi mobiliz enn vizit, lerla Leta Britanik, swa Leta Moris, fi-nalman azir, zot. Dernye lexanp, an Fevriye 2022, Leta Moris afret enn bato avek enn dele-gasyon dirize par Jagdish Koonjal, Reprezantan Moris dan Nasyon Zini, Chagosyin inkilir Olivier Bancoult Lider Grup Refizye Chagos, syantifik, ziris ek zurnalist internasyonal pu al Blenheim Reef, Chagos ek zot al pik pavyon lor lezot zil Chagos. Sa ti arive zis dan moman ki USA, UK ek NATO pe prepare pu enn lager avek Larisi otur Ikrenn.

* **Evennman Zardin Konpayni ko-organize par LALIT ek MLF prezide par Lindsey Collen lor tem “Diego-Chagos: Omaz a Lalit Fam”** – 13 Ziyet 2019

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/2283/lindsey-collensspeech-at-company-gardens-event-on-chagos-and-diego-garcia-in-kreol/>

* **Distribisyon Trak** par militan LALIT dan 5 gran lager 6:00 a 8:30 gramatin kan travayer pe al travay dan tu bann moman kle dan listwar lalit Diego-Chagos – plizir fwa. (Get Websayt.) Premye fwa, par exanp, li ti an 1978. Nu ti distribye trak LALIT de Klas dan Port Louis ar bann marin Amerikin depi navir deger USA ki ti akoste dan Larad. Sa ti pandan Lagrev Lafin Fam Chagosyin.

* **Manifestasyon** divan Lanbasad USA kont bato deger dan Larad, plizir fwa. (e.g. get lartik *LALIT and CTSP members protesting against US warship in Port-Louis harbour* - Me 2012, e

<https://www.lalitmauritius.org/en/gallery.html?galleryid=9>

PALESTINN – West Bank, Gaza ek Les Zerizalem

LALIT finn fer tu pu anpes sa zenosid kont Palestinyin, ki Israel pe perpetre avek zarm ek sutyin USA, an 2023. Nu finn manifeste, fer veye, koz dan Forum, ekrir enn seri “blog” sak enn-de zur, organiz Deklarasyon Komin, avoy let a Premye Minis, kontakte manb parti politik Lopozisyon, e liyez avek muvman internasyonal BDS. Nu ti dan enn pozisyon pu fer tusala parski, depi 45 an, nu finn gard Palestinn lor nu azanda.

LALIT finn truv Palestinn, parey kuma nu finn truv Diego, kuma enn “laliyn fraktir” dan larmir inperyalist oksidental. Palestinn osi, sibir enn nuvo form inperyalism ki finn vinn grefe lor kestyon kolonyal ki ankor tuzur la, e ki pa finn zame regle. Okontr, USA perpetye kolonizasyon ki UK ti pe fer, parey kuma lor Chagos..

Pu sa mem rezon lalit Palestinn inn tuzur res lor azanda parti LALIT. Li enn lalit pu dekolonizasyon konplet Palestinn, pu fini avek lokipasyon militer illegal par Israel dan Palestinn, pu fini avek inpozisyon Aparteid lor lepep Palestinn par Leta Israel, e pu drwa retur

ek lib sirkilasyon lor totalite teritwar Palestinn, e reparasyon pu krim komet par Leta Israel pandan plis ki 75-an.

LALIT inn pran linisyativ pu met dibut SOMALP (Solidarite Morisyin Avek Lepep Palestinn -- **Non a Apartheid Israel!**) an Desam 2020. SOMALP dan Moris azut lavwa dan vag manifestasyon mondyal pu fors Israel enn sese-lefe imedya, setadir aret bombardman Gaza.

Website LALIT ek Sant Dokimantasyon LALIT, enn minn linformasyon lor sa kanpayn mobilizasyon lor letan kot LALIT finn mobilize pu gard kestyon Diego-Chagos ek Palestinn, tulde, lor azanda politik, atraver veye, manifestasyon, trak, priz pozisyon piblik, petisyon, forum, tab-rond, lafis, konferans nasyonal, konferans internasyonal, deklarasyon komin, dan kanpayn eleksyon zeneral, nu Program Eleksyon, dan miting, dan Progam Politik lor MBC.

Alor, lape mondyal dirab li enn kondisyon esansyel pu muvman konstriksyon sosyalism dan lemond. Fermtir baz militer-nikleer USA ilegal lor Diego Garcia lor Chagos ki form parti dan Repiblik Moris kuma nu responsabilite dan sa lalit international pu lape ek pu sosyalism. Lalit pu ful demokrasi pu tu dimunn dan Israel-Palestinn ek egalite pu tu li form parti sa lalit internasyonalist pu enn lape dirab.

Referans dan Program LALIT

Get websayt LALIT dan so seksyon “Programs & Manifestos” - lor Diego ek Palestinn.

Enn Apersi Filozofi LALIT Oktob 2023; Program pu Lalit Kont M.S.M. an 14 Pwin an Ut 2021; Program LALIT 2019 - Bilan 2014-2019. Revi LALIT No. 139; Program LALIT 2014 - Bilan 2010 a 2104. Revi LALIT No. 116; Program LALIT 2010 – Bilan 2005-2010

“*Diego Garcia in Times of Globalisation*” A Collection of Essays written by LALIT (2002), **Revi LALIT No 1-151** (1976-2023 lor 47-an. Apartir Revi Nimero 95 lor Websayt): Revi No. 35 (Fevriye 1980) *Sipleman Spesyal Diego Lamor*; Revi No. 129 (Ziyet 2017); No 137 (Zin 2019); No 147 (Me 2022); *Palestine Bulletin - Gaza Freedom March* (2009); *Dayri Palestinn* (2008)

SAPIT 2

LATER

An Angle dir sa “the land question”, setadir kisannla kontrol later.
LALIT pe viz kontrol demokratik lor later.

Zordi nu dan LALIT nu demand se kontrol demokratik lor itilizasyon later. Nu pa ule dir pran later, diviz li ar nomb fami, sakenn gayn enn par, non. Nu 'le dir travayer ek abitan mazinn ansam kuma pu servi later *kolektivman*. Liflet Komite Konzwin LALIT-Abitan Baie du Cap “Nu’le enn lot kalite devlopman!” 2017, li montre kimanyer sa kapav marse. Abitan Site Risle finn osi, ansam ar brans LALIT laba, fer mem travay. Abitan ek militan LALIT finn mazinn li pu enn-de landrwa, me li ti kapav kumsa onivo Repiblik antye. Li ti pu mem pli fasil dan lil Rodrig parski laplipar later deza piblik laba.

Par kont dan lil Moris, laplipar later li prive. Lepok kolonizasyon, Leta Angle ti sutenir prodiksyon disik e ti ankuraz kolon servi later pu plant kann, kraz li e export li Grand Bretayn. Lerla inport tu lezot zafer. E apre Lindepandans, li finn res parey. Leta ti mem ena tu kalite institisyon pu sutenir tablisman pu li prodir disik. Zordi tablisman pe servi later pu swa plant kann, mem kan disik ek kann pena lavenir, swa konstrir imobilye delix pu vann ar milyarder lor marse imobilye internasyonal.

Ki LALIT ule dir kan nu dir “Later”, kan nu koz “propriyete later”, e “kontrol demokratik” lor later? Kimanyer dekolonizasyon e lalit kont lokipasyon militer liye avek kestyon later? Kimanyer nu mobilize politikman lor kestyon later? Kimanyer li liye avek nu program politik ek nu stratezi politik? Diskur manb LALIT Lindsey Collen dan *Sinpozyom Uver LALIT*, an Ziyet 2018 reponn tu sa bann kestyon-la. U kapav lir li an kreol lor nu websayt si u serch: “LALIT Open Symposium: Lindsey Collen on the Land Question and Decolonization”.

LALIT finn organiz buku aksyon politik ek kanpayn politik lor kestyon later ek lamer depi 1984. Nu video an Kreol 11 minit program LALIT pu eleksyon an 2019 “Kestyon Later ek Valer Lamer” montre plizyer legzanp nu aksyon politik, e kimanyer nu aksyon liye avek nu program ek stratezi politik.

Dan LALIT nu liye nu aksyon ek kanpayn lor kestyon lamyant avek nesessite lozman pu tu dimunn. Kan dimunn lite pu ki ena enn sistem lozman piblik pu tu dimunn inklir zot mem, zot pe dir bizin servi later pu fer sa olye amenn enn politik ki benefisye kapitalis imobilye delix pu milyarder. Nu video 11 minit an Kreol program LALIT pu eleksyon an 2019 “Lozman pu tu Dimunn” explik sa byin.

Pandemi COVID-19 apartir 2020 finn montre nu ki kantite enn lekonmi baze lor kann, turism, imobilye ek sekter finansye, li frazil. Sa li liye direktman avek politik later. Deba Lindsey Collen pu LALIT v/s Phillipe Forget, an Angle, ki montre irzans enn stratezi devlopman baze lor itilizasyon later pu devlopman sekter alimanter (Ut 2020).

LALIT, nu tultan sey travay avek lezot organizasyon demokratik lor baz nu program. Lor kestyon later, nu finn travay avek organizasyon, kuma sindika, an 2005 pu adopte enn *Sart Sekirite Alimanter* an-komin. Sa finn diskite e popularize dan tu sa bann organizasyon-la pu ki ede pu batir mobilizasyon ver kontrol demokratik lor later. Ena enn versyon Angle ek enn versyon Kreol sa Sart-la lor nu websayt (*Food security Charter*).

Enn lot lekzanp se travay LALIT ansam avek peser, sirtu lakot Lwes ek Lesid ver enn Sart Peser an 2017. Sa Sart-la ti prepare dan enn seri reinyon konzwin avek peser diferan landrwa. Lor sa baz-la ki finn ena mobilizasyon pu peser regilarize, gayn kart peser. Sirtu avek dezas Wakashio an 2020, sa Sart-la ti form baz aksyon konzwin LALIT-peser san kart pu Leta

rekonet peser-san-kart dan rezyon afekte, e pu ki ena prosedir o-kler pu peser gayn kart. (Get *Fisherman's Charter* an Angle ek Kreol lor nu websayt).

Kan nu ti kumans nu kanpayn “Disik, Ki Lavenir?” an 1984 pu averti dimunn ki prodiksyon disik pena lavenir e ki bizin ranplas li par prodiksyon alimanter lor gran lesel, nu ti tap avek represyon. Nu ti pe sey organiz prozeksyon slayd (avan lepok video) dan diferan landrwa lor sa kestyon-la. Me nu prozeksyon slayd ti interdi su *Public Order Act*. Video LALIT 2007 (18 minit) demontre foli pu persiste permet tablisman kontinye plant kann avegleman, aksyon e kanpayn LALIT pu adres sa kriz-la, e kimanyer nu kapav ansam mazinn enn lot fason pu lekonomi rule. (Get Video 2007 LALIT pu politik ekonomik alternatif lor nu websayt).

An 2004, aksyon, kanpayn ek refleksyon ki nu finn amene depi 1984 ti kristalize dan liv *Campaign on Agriculture, Agro-Industry and Electricity: An Alternative Politics of the Economy!* Li ti dan enn premie versyon an Zin 2003 ki nu ti retravay an 2004. Nu ti kumans develop propozisyon ver enn politik alternatif. Sa ti form baz pu nu kanpayn lafis, trak, reinyon lor neseseite kontrol demokratik lor itilizasyon later dan kontext kriz striktirel kan ti pe ena destriksyon anplwa par milye: mulin ti kumans ferme, ti pe kumans detrir anplwa par milye par donn konpansasyon e enn but later laburer atraver Voluntary Retirement Scheme (VRS) e atraver plan “Blueprint” pu artizan, e kote Zonn Frans, kan ti pe ena lisansiman par milye travayer. (Al get sa lor nu websayt.)

LALIT finn aprann buku depi nu bann sinpatizan Rodrig lor kimanyer develop enn politik pu itiliz later ek lamer dan prodiksyon alimanter dan enn fason ki dan lintere lamas dimunn. Nu finn osi aprann par zot lexperyans lor neseseite pu ena enn rezerv dilo. Laba, par lexperyans, zot finn truve ki bizin ena buku “batardo” – savedir buku tipti rezervwar desantralize pu kapte dilo. Sa li montre kimanyer propozisyon LALIT ki dan nu program, nu ideoloji, li baze lor *realite*, lor *lexperyans* e li baze lor seki *neseser* a diferan moman. Nu propozisyon pu adres problem dilo (Zanvyé 2023), li enn lekzanp. U kapav lir li lor nu websayt (Problem Dilo: LALIT fer apel a guvernmman pu konstrir buku ti-rezervwar).

SAPIT 3

ANPLWA

LALIT so pozisyon debaz lor anplwa, li sinp: Tu travayer dan pei bizin ena enn anplwa stab. Sinon, Leta bizin pey li enn alokasyon somaz.

Pu ki klas travayer kapav lite pu vinn opuvwar, fode ena enn lalwa ki rann li ilegal pu okenn anplwayer, sekter piblik u prive, inpoz enn kontra travay ki interdir enn anplwaye fer politik.

* Dan kad nu kanpayn elektoral 1987, LALIT ti amenn kanpayn anfaver anplwa permanan e kont travay bat-bate ki ti pe kumans rantre dan tu sekter sa lepok la. Swit-a sa kanpayn la, enn grup travayer konstriksyon DWC vinn get Rajni Lallah. Kumsa ansam ar LALIT, zot kumans batay pu vinn *anplwaye*. Finalman zot fer lagrev. Guvernman lisansye zot tu pu lagrev “ilegal”. LALIT, ansam ar tu sa travayer DWC manifeste, amenn ka, e gayn laviktwar! Guvernman ti bizin pey konpansasyon. Me, ofansiv guvernman anfaver privatizasyon ek travay preker persiste. Alor, li enn lalit permanan.

* Anfet, depi lepok *Lalit de Klas* dan kanpayn ver muvman lagrev zeneral 1979, nu finn met lanfaz lor gran viktwar pandan lalit pu Lindepandans: an 1966, lalwa travay ti amande pu fors tablisman gard travayer antrekup, pa zis pran pu lakup. Travayer apel sa, “*Nu ti gayn kart*”. Zordi, an 2023, nu finn return kuma avan 1966, pa zis pu travayer tablisman, me pu preske tu travay. Pu LALIT, travay stab li res revandikasyon esansyel, tanki ena sistem kapitalist.

* Enn demand prinsipal lagrev Ut 79 ti kareman *Non a fermtir mulin!* Demand ti pu tablisman konverti infra-striktir mulin pu lezot prodiksyon, gard plas travay tu artizan. Li ti enn viktwar lagrev la. *Pandan* lagrev, guvernman anpes mulin Solitude ek Reunion ferme.

* LALIT tultan finn kler lor linportans anplwa stab. Par exanp, kan Ram Seegobin, ti al depoze divan Selek Komiti lor IRA an 1982, Gaetan Duval, ki ti Depite ki tuzur reprezant lintere gran kapital, poz enn kestyon: Eski LALIT pu aksepte si sanz lalwa travay pu ki patron kapav pran nuvo travayer andeor lalwa travay existan? Ram Seegobin ti reponn, “No”.

* An 1980, militan LALIT Ram Seegobin ek Lindsey Collen ansam ar Henri Favory, inplike dan travay piblikasyon liv istorik *Bord Lamer*. Liv la enn koleksyon foto extraordiner Zano Couacaud ar parol travayer lepor. Liv la reprezant enn omaz lalit ki travayer lepor finn amene, dan moman kot sekter lepor pe mekanize atraver VRAC avek destriksyon 2000 anplwa.

* Dan bann lane 1990, nu ti pe amenn batay defensiv pu anpes privatizasyon ek atak kont welfer steyt. Manb LALIT ti aktif dan *All Workers' Conference* ti donn kudme pu travay pu regroup dirizan sindika ek delege lor sayt pu diskrit lor bann aksyon. Finn ena konferans delege, manifestasyon ek kanpayn lafis. Nu ti finn resi kal lelan guvernman ki ti pu atak anplwa permanan drwa travayer.

* Ka konstitisyonel ki Ram Seegobin ti mete kont Privatization Fund an 1997, li ti enn batay anmemtan pu kontrol demokratik lor fon guvernman, anmemtan pu *sekirite danplwa*. Telecom ti enn departman Guvernman. LALIT ti perdi ka, me Guvernman ti anfet oblize aboli so Privatization Fund, mem si privatizasyon Mauritius Telecom finn al delavan. Pa zis sa, LALIT finn met “Non a Privatizasyon CWA” lor azanda eleksyon zeneral 2000. Nu finn resi bar privatizasyon CWA.

* Pwin feb pu travayer konstriksyon zordi an 2023, li klernan lefet ki ena “sukontrakter” ki dedwann veritab komanditer dan klas kapitalist. Se sa ki sindika konstriksyon bizin atake.

Pareyman, pu travayer bis, klerman pwin feb se sistem “rilif”, kot ena enn gran proporsyon travayer ki rilif, pa anplwaye. Se sa ki sindika bizin atake. Dan lotel, ena problem ki buku travayer anfet “stazyer”, setadir zot afebli tu travayer dan sektor.

Get nu lartik lor “Transmisyon akselere konsyans deklas” lor konstrikshon ek kontroler lor nu websayt (2023).

* LALIT finn tultan opoz investisman dan sektor efemer, kot anplwa pa permanan, kuma Zonn Frans ek turism, e nu prefer investisman dan prodikshon alimenter avek enn lindistri prezervasyon prodwi agrikol ek lamer pu servi e pu ekspote.

* An 1983-84 fas-a kriz lindistri sikriyer, LALIT ti demar enn kanpayn *Disik ki Lavenir* pu diversifikasyon e pu gard lanplwa stab. Nu ti demar reynon dan diferan landrwa dan Moris, kot nu ti itiliz slayd show pu montre kuma disik pe perdi valer lor marse Eropein avek presyon depi betravye Lerop. Nu kanpayn ti enn sikse. Lapolis finn kareman interdi nu slayd show. Nu ti trenn lapolis divan Lakur, e lerla Guvernman MSM a lepok finn al ziska amand lalwa pu inpoz lasansir lor slayd show. MSM zordi pa finn sanze depi zot linstin represif.

* Apartir 2004, sektor disik rant anplin kriz. Patron tablisman inpoz so plan restriktirasyon avek mekanizasyon, santralizasyon ek fermtir lizinn ki responsab pu destriksyon masif lanplwa laburer ek artizan, ki apartir 1966 ti finn vinn anplwa stab. LALIT demar enn kanpayn pu ki servi later tablisman ek mulin pu plant manze ek kreasyon lanplwa. Sa kanpayn la pran form kolaz lafis, distribisyon trak, forum-deba dan diferan landrwa, ek manifestasyon avek bandrol divan parlman. LALIT pibliye program ‘Pu Enn Lekonomi Alternativ’ ki reprezant enn travay kolektiv militan LALIT lor letan. Sa program la kontiyn devlope pu risponn a vites ki propriyeter fonsye avek konplisite rezim opuvwar finn prosed a dilapidasyon later agrikol pu mont bann proze imobilye pu bann milyoner lot pei anplas ki ena proze ki pu kree lanplwa permanan dan prodikshon manze.

* An 2015 onivo LALIT nu finn amenn reflexion lor sanzman striktirel dan lekonomek so lefe lor lanplwa, “zeografi ekonomik”. Dan sa kontex la an Ut 2015, LALIT ti fer enn sesyon reflexion e deba kot Ram Seegobin finn koz lor kuma sanzman o-nivo lekonomek finn afekte lanplwa, sirtu dan rezyon rural. Sa finn amenn enn dislokasyon fabrik sosyal ki responsab pu ogmantasyon vyolans dan lakanpayn. (Get rapor lor websayt lalitmauritius.org, Ut 2015)

* Tuzur lor kestyon mitasyon dan travay, an Oktob 2015, Ragini Kistnasamy fer diskur lor kuma robotizasyon ek otomatizasyon. Fas-a sa sityasyon la, LALIT propoz enn reklibraz lapey, pu travay mwins pu mem lapey. Ler inn vini pu revandik enn Reveni Mansyel Iniversel pu tu adilt. (Get rapor lor websayt lalitmauritius.org, Oktob 2015)

* Pandemi Covid-19 ti ena enn lefe direk lor lanplwa. Avek fermtir frontyer, sektor turist ti rant an kriz, sektor tit-antrepriz parey. Sistem lasante ti lor rebor ekrule par mank staf, e ti su atak. LALIT ti inisye enn lapel pu sutenir travayer sektor lasante e pu rekrit plis travayer. Sa lapel la ti siyne par 11 federasyon. Fas-a kriz dan bann sektor frazil, LALIT ti kontiyn persiste avek nu demand pu ki servi later ek lamer pu prodwir manze ek kree lanplwa permanan.

* An 2020 avek kreasyon MIC avek enn fon Rs80 milyar fon piblik ki sorti labank santral, LALIT finn fer kanpayn pu ki servi sa larzan pu lindistri alimenter avek kreasyon lanplwa anplas sibvansyon patron ki pe bankrut ar kriz saniter. LALIT ti fer kanpayn lafis lor la.

Dernye 20 an, par milye travayer Moris al travay deor san lavwa politik. Par milye travayer deor vinn travay Moris. Inifikasyon tu travayer Moris ek dan lemond sel solisyon.

Konklizyon: Dan listwar Moris, nu finn travers lepok esklavaz, langazman ek zordi sistem esklav lapey (*wage slavery*). Pandan tu sa lepok la, finn ena enn ti grup kapitalis, ki finn expropriye sirplis ki enn gran mazorite travayer prodwir par vann nu kuraz travay. Me listwar finn ena lalit pu chalennj sa sistem inegal ki sistem kapitalist reprezante. Zordi, LALIT sel lafors politik ki ansam avek klas travayer pe kontiyn sa lalit pu chalennj sa sistem inzist la, pu ranvers li e ranplas li avek enn sistem sosyalist. Enn sosyete kolektiv kot pu nepli ena patron pu aste kuraz travay. Enn sosyete kot ena epanwisman tu dimunn dan travay ki zot pe fer, dapre zot kapasite, pu enn sosyete san klas e pu lavansman limanite.

SAPIT 4

LABANK

Zordizur sektor labank ek finans, kuma lasirans, stok exchennj, imobilye,
sa-mem sektor parmi diferan kalite kapitalist ki pe reyne kuma met.
Zordizur sektor kapital dan prodiksyon li depandan lor sektor finansye.

Nu pu donn enn-de referans aksyon ek priz pozisyon lor letan ki kapav itil pu konpran kimanyer sa diktatir kapital finn derive ver reyn kapitalist “finansye”, setadir labank, lasirans, lavant later, ansam avek gran gran konpayni ki ansarz kominikasyon ek lavant data, osi byin ki konpayni ansarz baz militer ek lizinn zarm.

Sa nuvo reyn kapitalist “finansye” finn provok alabaz sa seri sekus, kriz apre kriz sistem kapitalist dan lemond zordi. Kapav get lartik dan seksyon ‘News’ ek ‘Documents’ lor nu websayt:

- * Rediksyon depandans lor Dolar Amerikin aksantye. Get lartik “Ki ete De-dolarizasyon”? 9 Zin 2023.
- * The threat of outright pillage. Get lartik web, 11 Fevriye 2023.
- * Lekonomi kapitalis an-kriz: Sektor par sektor. *Revi LALIT* no. 143, Novam-Desam 2020
- * Ram Seegobin, porte-parole de Lalit: “Nous allons vers une grave crise economique et sociale” – Intervyu Week-End 12 Ziyet 2020.
- * Liv *Introdiksyon A Marxis – Pu Enn Sosyete San Klas*, 1980 Tradiksyon Kreol Liv Ernest Mandel. Paz 81 lor “Konsantrasyon bann Labank ek Konsantrasyon Kapital Finansye”.
- * “Mauritius Leaks” lor Ofshor. *Revi LALIT* no. 138, Ut-Septam 2019, paz 22.
- * “The World in 45 Minutes – Seen by Lalit’s Lindsey Collen”. 5 Fevriye 2019.
- * “Kapital Finansye – stad pli pre ar lafin sistem kapitalist”. *Revi LALIT* no. 135, paz 28, Desam 2018-Zanvy 2019, paz 28.
- * Lager Klan Andan Parmi Kapitalis Finansye Mondyal Panama Papers. *Revi LALIT* no. 123 Me-Zin 2016, paz 13.
- * Guvernman Lepep, so Politik Ekonomik & Kot li pe ale? 5 Ut 2015.
- * Editorial: Demantelman Lanpir Politiko-Finansye Ramgoolam. *Revi LALIT* no. 118 Me-Zin 2015, paz 3.
- * Nuvo Kriz Labank Lasirans? Revandikasyon pu Anpes Ponnzi Fitir/ Demantelman Lanpir Politiko-Finansye Ramgoolam. Trak LALIT, 27 Avril 2015. ek The collapse of the Bramer Bank & BAI: Future Protection? What's a Ponzi? - 8 Avril 2015.
- * Lasinn kumans ranplas F.M.I kuma preter dernye rekur. *Revi LALIT* no. 118 Mars-Avril 2015, paz 38.
- * Enn nuvo apersi lor “Paradi fiskal”. *Revi LALIT* no. 115 Ut-Septam 2014, paz 34.
- * Mitasyon dan kontext kriz dan lekonomi kapitalist. 12 Fevriye 2014.
- * Kapital Finansye lepok Globalizasyon par Ram Seegobin. 3 Avril 2014.
- * Mitasyon dan Lekonomi Kapitalist. *Revi LALIT* no. 113 Fevriye-Mars 2014, paz 26.
- * Kriz dan Zonn Euro. *Revi LALIT* no. 105, Ziyet-Ut 2012, paz 3. Analiz lor Joseph Stiglitz dan program MBC ar Ram Seegobin, L Rivalland & Amedee Darga. *Revi LALIT* no. 98 Fevriye-Mars 2011, paz 37
- * Alex Callinicos Talks To Rajni Lallah About Financial Crisis. 15 Oktob 2008.
- * Analiz Lalit Lor Kriz Finansye Mondyal. Trak LALIT, 13 Oktob 2008.

- * Rupee Depreciation: Who Is Responsible? What Is To Be Done? 16 Oktob 2006.
- * Diskur Ram Seegobin Lor "Bidze Sithanen Fas-A Problem Reel" 31 Ziyet 2006.
- * Lalit Regional Meeting on Looming Finance Crisis. 20 Novam 2005.
- * Ruling Class Strategies in the Region and the tasks of social movements – Speech given by Ram Seegobin in South Africa. 2 Ziyet 2003.
- * LALIT Communique on the MCB arrests and the continued Irresponsibility of the State. 25 Zin 2003.
- 2nd Lalit Communique about MCB-NPF Scandal. 16 Mars 2003.
- Kontrandi Konferans de Pres lor skandal MCB ek National Pension Fund. 20 Fevriye 2003.

Video

Seksyon Video lor nu websayt. 2007: *Lalit pu Politik Ekonomik Alternativ*.

Liv

- * Get liv *Enn Apersi nu Filozofi*, Oktob 2023 pu analiz lor Kapital “finansye” Paz 16 ek 44.

Lezot Piblikasyon

Ala enn seleksyon piblikasyon dan Sant Dokimantasyon LALIT:

- Revi Lalit De Klas No. 57 “Bidze Pu Ki” (Oktob 1983);
 - Revi LALIT: No. 35 Stratezi Inperyalis dan Pei Tyer Mond: FMI ek Labank Mondyal;
 - Fas a Kriz Sistemik, Fas a Politik Burzwa, Ki Stratezi? Diskur Ram Seegobin, Jean Claude Bibi ek Oupa Lebulere dan LALIT so Seminar Internasyonal Teorik 25 Zin 2006. Liv bileng Kreol-Angle
 - Pu enn Platform Politik lor Lekonomi. Trak LALIT. 2 Novam 2006
 - Akimilasyon Kapital par Rosa Luxemburg (2008). Tradiksyon.
 - LALIT paper on “IMF-World Bank transforms the republic - What Mauritius Inc.” – 1997.
- Not: Kapav Serch dan “News” uswa “Documents” lor websayt LALIT. Revi LALIT li dan Seksyon “Documents”. Sant dokimantasyon papye ena buku referans lor sa pwin stratezik nu program.

SAPIT 5

DEMOKRASI

Atraver lalit deklas lepase, zordi nu ena enn sartin degre demokrasi,
“*demokrasi burzwa*” – aköz li selman asir liberte pu patron fer profi lor ledo travayer.
Dan LALIT nu viz demokrasi travayer dan enn sosyete san klas.

Puvwar opep!

Degre demokrasi dan enn pei se degre a lekel lansanb dimunn kontrol so guvernman. Pu ogmant demokrasi, nu bizin ogmant puvwar lepep lor so reprezantan eli. Pu sa, depi lane 1983, LALIT finn propoz introdiksyon drwa revok depite, *right of recall*. Alor, lamas dimunn ena kontrol ant de eleksyon lor so depite eli, mem si li minis. Nu osi propoze ki nu bann eli dan Parlman, a zot tur, zot ena kontrol lor Lexekitif, setadir Premye Minis ki nome par Prezidan ek so Kabine, ki nome par Premye Minis. Nu propoze ki Premye Minis elir par depite, zis apre Spiker elir. E nu propoze ki Premye Minis sumet so Kabine a vot Parlman. Kumsa Minis kapav revoke par lansanb depite. Pu sa mars byin, fode ogmant nomb depite eli (nu propoz 4 par sirkonskripsyon, diminye nomb Minis ek PPS. Sa Parlman agrandi pu osi permet ranplasman Best Loser kominal ar Best Loser par parti. Get video lor ki manyer aprofondi demokrasi:

<https://www.lalitmauritius.org/en/videos.html?videoid=14;>

<https://www.lalitmauritius.org/en/videos.html?videoid=21>

Get osi kopi nu propozisyon a Komiser Elektoral pu re-ser depans elektoral, e obliz seki furni kandida ek parti politik materyo ubyin servis avoy kopi faktir a Komiser Elektoral. www.lalitmauritius.org – seksyon *news*, 23 Septam, 2023.

Kontrol Uvriye!

Me, mem avek enn demokrasi Parlmanter buku pli profon, pei la pa pu demokratik ziska ki nu kontrol nu sayt travay, setadir lafin sosyete deklas. Se sa ki bi LALIT: pu amenn demokrasi lor sayt travay, e dan tu laspe lavi, atraver tu dimunn ena mem relasyon ar prodiksyon prodwi ek servis. Klas travayer, dan enn sartin sans, san kone, li deza rul so sayt travay – me patron gard enn puvwar diktatoryel. Alor, mem si klas travayer ki prodir, ki fer sayt la marse, patron anmemtan gard so diktatir ; li tuzur proprieter lantrepriz kot travayer travay, e se patron ki ena drwa *hire and fire*, pran met deor. Se sa diktatir klas kapitalis ki bizin sanze. Bizin ena kontrol uvriye. Pu gayn kontrol uvriye, li bon rapel ki li existe deza malgre pankor ena okenn veritab kad legal pu protez li – dan labutik koperativ, dan lasosyasyon kuma *Bambous Health Project* pandan 25 an, dan tu kalite ti-klib, serk literer, sindika – kot deza ena revokabilite dan tu sa striktir la, par exanp, ubyin dan enn lantrepriz kot travayer finn sezi li atraver enn lokipasyon uvriye kuma LITRA – me bizin klas travayer ranvers Leta kapitalist, e met dibut so prop leta pu ki kontrol uvriye reste atraver letan, e zeneralize partu dan sosyete. Sa prosesis la ki pu enn prosesis revolisyoner. Ki manyer nu kapav dir ki nu viv dan enn demokrasi si pena demokrasi dan sayt kot nu pas plis letan? Lir diskur Lindsey Collen lor demokrasi lor sayt travay, vre demokrasi, pu plis detay :

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/1314/speech-for-university-student-union-on-workers-freedom-in-kreol/>

LALIT finn aprann buku lor manyer ki Komite Degrev puse partu-partu pandan muvman lagrev zeneral an Ut 79. Enn form demokrasi klas travayer ti surse partu otur sak tablisman dan landrwa.

Kont Privatizasyon!

LALIT finn amenn enn seri long batay kont privatizasyon, e anfaver nasyonalizasyon su kontrol uvriye. Kifer? Pa zis aköz li diminye puvwar klas kapitalist, ki li anfet fer, me osi aköz li pli demokratik. Aköz nu eli kapav poz kestyon lor seki pu guvernmman. (Get nu websayt Seksyon Dokiman, Kominike depres date 3 Oktob 2002.)

Diminye puvwar Premye Minis ek Lexekitif!

Pu diminye puvwar Premye Minis ek lexekitif, LALIT finn met de ka Konstitisyonel kont Lexekitif: enn ti kont *Privatization Fund* an 1997, ki ti vinn tir larzan lavant Telecom, kan privatize, depi kontrol demokratik par Parlman ki eli, e, dezyem, ena asterla an 2023, enn lot ka konstitisyonel pu ki Premye Minis pa kapav zis kennsel enn sitwayin so sitwayennte, kont sanzman dan *Citizenship Act* dan nuvo Immigration Act. (Get Website news 16 Septam 2022)

Sekre deta, ek sekre banker, non!

Dan enn pei demokratik, fode pa guvernmman ena drwa ena trete sekre, mem negosyasyon sekre pu trete. Par exanp, negosyasyon ki Pravind Jugnauth pe fer ar UK lor kestyon Chagos, ek Trete ant Moris ek Lind konsernan Agalega, tulde bizin piblik. Fode patron pa kasyet deryer sekre banker – tu so rulman bizin fer divan lizye travayer. Fode ena enn *Freedom of Information Act*, ki asire ki piblik ena drwa pu gayn tu linformasyon ki Leta detenir, e travayer ena drwa tu linformasyon patron detenir lor so lantrepriz. Lir lartik lor liberte lapres, websayt 25 Me 2010.

Zidisyer – fode pli buku ka deside par ziri!

Dan sosyete deklas, Zidisyer ena tandans reflet inegalite deklas. Depi lepok esklavaz vini-mem, pli sosyete ti vinn pli egal, pli zidisyer ti vinn eklere, me zordizur, kan sosyete pe re-vinn buku pli inegal ankor, zidisyer pe revinn pli inzist ankor. Ena enn zidisyer pu dimunn ris, enn pu dimunn pov: Get Video kurt lor zidisyer lor nu sayt, seksyon Video.

Drwa devot pu Travayer Lot Pei!

LALIT reklam drwa devot pu travayer lot pei apre 3 mwa rezidans Moris. Nu ti deza swazir sa tem la pu Fet Travay enn lane. Argiman: Fode pa ena taxasyon san reprezantasyon. Drwa devot al ar rezidans dan enn sirkonskripsyon.

Dekolonizasyon!

LALIT finn amenn kanpayn depi 1983 pu dekolonizasyon, inklir pu fer Moris vinn enn Repiblik. Tuzur, ena pu amenn kanpayn pu dekolonizasyon Chagos, ki pena demokrasi ditu: li su lokipasyon militer kolonyal UK-USA.

Desantraliz Puvwar!

Nu finn amenn kanpayn pu plis puvwar vinn dan lame reprezantan dan Minisipalite ek Vilaz, osi byin ki dan Lasanble Rezyonal Rodrig, e osi pu Agalega ek Chagos; fode ena bidze asire pu demokrasi rezyonal.

Lev Restriksyon Langaz ek Literesi dan Demokrasi Parlmanter!

Fode amand Konstitisyon pu aboli kalifikasyon literesi e langaz pu dimunn poz kandida pu Lasanble Nasyonal. Bizin aret siprim langaz maternal, Kreol, dan Lasanble Nasyonal. Fode Lasosyasyon nepli interdi par lalwa pu gard minits an Kreol.

LALIT fer Re-Instor Eleksyon Vilaz apre so banisman

An 2002, LALIT ti amenn kanpayn ansam avek tu Konsey Vilaz ek tu lekip perdan dan tu vilaz pu opoz abolisyon eleksyon vilaz ek konsey vilaz. Nu finn reysi. Asterla, li kler ki bizin enn lalwa ki anpes Guvernmman ranvway eleksyon rezyonal bonavini.

Devlopman enn sistem ki demokratik pu travay militan dan landrwa

Lor letan, LALIT inn devlop enn sistem ki inifye abitan dan enn landrwa ansam avek Brans LALIT dan sa landrwa la, pu azir ansam. Sa, li enn fason demokratik pu enn parti politik liye so travay alabaz ar abitan enn landrwa. (Get lartik lor nu sayt 11 Fev 2019.)

SAPIT 6

KLAS

Ena de klas prinsipal ki tultan an-ger.

Klas kapitalis li amenn lalit deklas sirtu kont klas travayer, pu li res opuvwar.

Klas travayer, par kont, amenn lalit deklas pu li ranvers reyn kapitalist.

Program lor Klas

- * Kan nu ti pran nesans otur enn publikasyon regilye an 1976, nu ti desid pu apel nu Revi “*Lalit de Klas*”. Swa sa nom la, li sinifye ki nu ansam pu “lalit deklas”. Grup *Lalit de Klas* li ti osi enn tandans dan muvman larz MMM, avek nom “*tandans lalit deklas*”.
- * *Lalit de klas* ti partaz lidship Ut 79, pli gran muvman lagrev zeneral dan listwar Moris, ar Paul Bérenger. Nu konn pwisans lalit ant klas kuma moter listwar. Nu finn viv li.
- * *Lalit de klas* ti pran lidship Septan 80, pli gran muvman demas dan listwar Moris.
- * Nu ti pran nesans depi sa 2 gran muvman klas travayer la, vinn parti LALIT, an Avril 1982. Lalit deklas finn kree nu.
- * E, deza avan sa, kan nu ti dan MMM, nu ti opoz tandans nasyonalist Maoist, e opoz tandans nasyonalist Khaddafist, lor baz ki nu anfaver “lalit deklas”, enn lalit *internasyonalist*, pa enn lalit nasyonalist. Nu tuzur opoz Morisyanism, nasyonalism, patriotism – aköz zot afebli lalit deklas, e aköz li anmemtan afebli lalit *internasyonalist*.
- * Dan MMM, nu ti opoz lalyans lor baz kominal, ki lidship MMM ti tripote ar PSM Harish Boodhoo. Nu tuzur pur “lalit de klas pa lalit de ras”, slogan orizinal MMM.
- * Nu ti opoz politik “konsansis sosyal” kan MMM sanz so slogan an 1981. Ariv 1982, nu tandans “Lalit de klas” demisyone an-blok depi MMM. Rezon: ladireksyon MMM finn abandonn so lalit deklas, e finn epuz stratezi “Nuvo Konsansis Sosyal”.
- * LALIT ti kree *Labaz Intersindikal* pu inifye klas travayer alabaz sindika dan tu federasyon dan tu sekter travay. Nu ti refiz fer “nu federasyon” sindikal, kuma MMM, MMMSP, Bizlall, Subron, tu fer. Nu tuzur viz linite klas travayer e nu viz demokrasi, kont birokrasi, dan muvman sindikal.
- * Apartir 1987, LALIT ti organiz travayer konstriksyon dan DWC (Devlopman) e al ver gran lagrev kont privatizasyon.
- * LALIT ti organiz klas travayer dan *Muvman Lakaz* dan bann lane 1990 - 2005.
- * Dan fule lagrev DWC ek manifestasyon *Muvman Lakaz*, manb LALIT finn met dibut *All Workers’ Conference* kot tu federasyon sindika ti inifye dan enn batay defansiv kont neo-liberalism pandan 5 an, 1996-2000.
- * An 2000, LALIT donn kudme met dibut *JUSTICE: Asosyasyon kont vyolans par ofisye leta*. Sa kolektif la li defann viktim britalite polisyer ek tortir, ki dimunn mizer sufer plis.
- * 2012 LALIT alatet enn muvman ver enn “Sart Sekirite Alimanter”, ki regroup lorganizasyon travayer ansam ar lorganizasyon sosyal.
- * 2017 – LALIT organiz grup peser partu dan Moris, e prepar e adopte *Sart Peser*.
- * Dan lane 2016-23 nu finn inifye travayer dan 52 site klas travayer pu reklam ranplasman lakaz lamyant, atraver striktir “Komite Konzwin Brans LALIT ek Abitan sak site”.

* Pandan pandemi Kovid, LALIT pran ledevan organiz deklarasyon komin, “Demand Klas Travayer 2020”.

* Seri lartik “Transmisyon Akselere Konsyans Deklas” – 2023.

Referans lor Klas

* Get Sapit lor “Klas” dan nu liv *Filozofi LALIT* (2023).

* Enn lartik “Listwar Klas Travayer” (2018) – get nu sayt www.lalitmauritius.org

* Liv avek tit *Klas* – 266 paz, 2009. Koleksyon ese 1977 – 2009, edite par Alain Ah Vee.

* LALIT finn idantifye 2 seksyon burzwazi ki tultan pe alye ansam lerla kase, re-alye, re-kase: burzwazi istorik (depi lepok esklavaz ek langazman vini-mem) ek burzwazi deta (ki servi laparey deta pu kontra, tennder, gayn kas atraver MIC)

* Seri lartik lor “Transmisyon akselere Konsyans Deklas” – www.lalitmauritius.org. Zis skrol dan News 2023 pu 10 lartik.

* Video 30 segonn: Kanpayn lafis lor kekyon later tablisman

<https://www.lalitmauritius.org/en/videos.html?videoid=106>

* *Listwar Lagrev Ut 79*, 144 paz, liv edite par Rajni Lallah ek Alain Ah Vee 1986

* Odyo 4 minit lor Ki ete Sindika? Ram Seegobin

<https://www.lalitmauritius.org/en/audio.html>

* Liv *Lagrev Ut 79 : Prinsip ki Guvern Tu Lagrev*– 64 paz, par Ram Seegobin (2009)

* Ti-liv apel *Avangard Klas Travayer: Rapor Forum Richelieu* (2016):

<https://www.lalitmauritius.org/modules/documents/files/LalitMauritius-bac9162b47c56fc8a4d2a519803d51b3.pdf>

* Kozri sindikal Lindsey Collen:

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/2090/50-years-independence-for-working-women-by-lindsey-collen>

* Imans Petisyon lor Reparasyon pu Esklavaz (1995)

<https://www.lalitmauritius.org/modules/documents/files/LalitMauritius-82161242827b703e6acf9c726942a1e4.pdf>

* Video 30 segonn – Lindsey Collen lor reparasyon klas travayer pu esklavaz. Kapav get sayt.

* Liv - *Lalwa Travay: Esklavaz ziska Globalizasyon* (2001) par Ram Seegobin

* Lartik lor Burzwazi Deta (2015):

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/1732/bai-saga-vindicates-lalit-long-term-class-analysis/>

* Video 2 minit – LALIT organiz fami dan lakaz lamyant:

<https://www.lalitmauritius.org/en/videos.html?videoid=64>

* Sart Peser: <https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/2001/towards-a-fishermens039-charter-2017-in-kreol/>

* Video 9 minit: LALIT organiz peser apre Wakashio, 2021.

<https://www.lalitmauritius.org/en/videos.html?videoid=107>

* “Demand Klas Travayer” (pandan Pandemi, 2020) – Kapav serch “working class demands”

* “14-point program to Oppose MSM”, Sept 2021 (Kreol ek Angle).

* LALIT ena enn arshiv militan extra-ordiner. Al lor nu sayt, serch “dizitalizasyon arshiv lalit”.

Referans lor Drwa Sosyal

* Pu LALIT, tu drwa sosyal, ekonomik, sivil ek politik, zot gin ki fer dan dernye gran lalit, e zot reprezant *minimem* ki klas travayer bizin viz garde kan li lor defansiv, e bizin tultan rod kont-ofansiv pu expann sa bann drwa minimem la.

* Lartik – *Against Targeting of welfare rights* 2004

<https://www.lalitmauritius.org/modules/documents/files/LalitMauritius-9be40cee5b0eee1462c82c6964087ff9.pdf>

* Rapor lor Manifestasyon kont WTO ki atak drwa sosyal, drwa travayer

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/65/more-than-500-militants-and-workers-demonstrated-against-the-wto-in-port-louis-this-afternoon/>

Ledikasyon

* Sistem ledikasyon li mwayin ki burzwazi gard so ezemoni, anmemtan li prezant posibilite pu etidyan, ki pankor insere dan okenn klas, organize pu opoz sa ezemoni la.

- * Manb LALIT ti aktif dan sulevman etidyan Me 75 pu ledikasyon egal pu tu, pu dekolonizasyon, pu langaz Kreol.
- * Manb LALIT ki ti kree e nercher Lekol Kooperativ, gran lorganizasyon etidyan (1976-82).
- * Manb LALIT ki ti parmi fondater, e tuzur aktif dan, *Ledikasyon pu Travayer*, lasosyasyon ki anseyn literesi adilt (Pri Mondyal UNESCO pu Literesi 2004), promuvwar langaz maternel (Pri Mondyal UNESCO Linguapax 2013).
- * Enn livre program LALIT apel *Ledikasyon*: 2007. Osi lor nu sayt www.lalitmauritius.org

Lozman ek Lasante

- * Buku manb LALIT organiz dimunn san lakaz dan “Muvman Lakaz” dan bann lane 1990.
- * LALIT ti organiz enn 50-enn Komite Konzwin LALIT ek Abitan Site EDC pu fer ranplas lakaz lamyant – depi lane 1994 vini-mem, pran lanpler apartir 2017, ziska asterla.
- * Manb LALIT ti kree e tini enn kooperativ lasante pandan 25 an dan enn vilaz, Bambous Health Project (1975-2000)
- * Liv Program lor Lasante: *People’s Health, baz filozofi LALIT lor lasante* (1981).
- * Depozisyon divan Select Committee lor *Sexual Offenses Act* (2007) anfaver, ant-ot) dekriminalizasyon total lavortman.
- * “Deklarasyon Komin lor Maladi AIDS e pu enn Politik Rasyonel lor Ladrog” (2006), lanse par LALIT, 10 lorganizasyon aderan.
- * “Deklarasyon Komin lor Vaksin” – lanse par LALIT, 9 lorganizasyon aderan. (2021)
<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/2797/deklarasyon-komin-lor-vaksin-kovid/>
- * LALIT ti parmi lorganizasyon ki ti met dibut *JUSTICE: Lasosyasyon kont Vyolans par Ofisye Leta*, ki viz reyni dimunn ki sibir vyolans depi leta pu expoz e fer aret sa. Vyolans par ofisye leta reprezant enn atint a dinite imin e mem enn atint a lasante dimunn.

SAPIT 7

PATRIARSI

LALIT kont sistem patriarkal. Savedir nu opoz sa sistem
kot enn poyne macho dominn fam, zanfan ek laplipar zom.

Sistem patriarkal fer tu institisyon leta rule par enn sistem piramid kot lao ena gran sef, anba gran sef, enn trale su-sef e tu sa yerarsi lao dominn mazorite dimunn anba net. Tu institisyon: konpayni prive, guvernman, servis sivil, lapolis, parti politik tradisyonel, sertin ONG, sistem ledikasyon u lafami rule kumsa. San ki ena demokrasi. Depi nu kreasyon, LALIT finn amenn lalit san relas kont patriarsi. Pli suvan tusel antan ki parti politik.

Aksyon kont patriarsi

Kan nu lite kont patriarsi, nu pe liber lamwatye lafors klas travayer. Lamas fam oprime par patriarsi an-partikilye ena enn potansyel imans dan sanzman revolisioner. Manb LALIT ki finn viv sa lexperyans-la transmet li a nuvo manb.

Par exanp, ena manb LALIT ki ti aktif kuma zenn etidyan dan sulevman etidyan Me '75 pu dekoloniz sistem ledikasyon, pu egalite ant kolez, pu ledikasyon gratis e pu drwa vote 18 an olye 21 an kuma li ti ete alepok. Tifi etidyan ti dan lavangard sa muvmman-la.

An 1978, kan dimunn ti anprizone aköz zot finn proteste kont ogmantasyon pri tiket bis, manb fam LALIT ti aktif dan organiz veye (akote prizon Beau Bassin) dan lekel fami prizonye ti partisipe. (Revi *Lalit De Klas* No.21, paz 41 Septam 1978)

Manb LALIT ti lidershipe politik muvmman lagrev Ut 1979 – Septam 1980. Manb fam LALIT ti organize pu ki fam laburer aktif dan muvmman lagrev. Dan vilaz kot laburer reste, ti ena komite degrev alabaz dan lekel fam ti aktif tut-o-long muvmman lagrev.

Alor li pa etonan si ena buku fam aktif dan LALIT, mem depi avan nu vinn enn parti. Ziska zordi, nu organiz ler reynion, konteni reynion, e ankuraz enn latmosfer pu ankuraz fam aktif a tu nivo dan nu parti e dan tu nu aksyon.

An 1976, se manb LALIT ki ti an-avangard met dibut *Muvman Liberasyon Fam*, enn lasosyasyon ki opoz patriarsi anmemtan ki sistem kapitalis. MLF tuzur aktif ziska zordi. Manb LALIT ti osi donn kudme met dibut fron *Solidarite Fam* ki ti pe komemor *Zurne Internasyonal Fam* apartir 1977 avek gran miting fam Zardin Konpayni byin avan ki leta rekonet sa zurne-la.

Alor li pa etonan si eleksyon minisipal 1982 ki ti premye eleksyon LALIT rantre, dan enn Ward Port Louis, tule 5 kandida ti fam. E depi lerla, dan tu eleksyon kot nu finn met kandida, nu parti finn met plis kandida fam ki tu lezot. Nu pa bizin lalwa-kota-30% pu “fors” nu integre fam dan tu nivo nu parti: li kumsa paski lalit kont patriarsi li form parti nu program, stratezi ek aksyon.

Lalwa Matrimonyal ek lezot Lalwa Liye

Nu finn adopte Sart *Muvman Liberasyon Fam* pu enn refont konplet lalwa matrimonyal ek tu politik liye. Savedir drwa maryaz ant de adilt ki anvi marye (nerport ki jennder), e drwa divors aksesib kan nepli ena konsantman pu res dan maryaz depi enn u tulede dimunn; sutyin leta pu seki pena mwayin sirviv kan separe ubyin divorce, sirtu pu dimunn ki ena sarz zanfan. Sutyin leta bizin atraver lozman aksesib, plas travay pu tu, ubyin reveni mansyel garanti pi tu. Nu finn opoz lalwa represif ki permet lapolis rod kontrol nu seksyalite kuma seksyon 250 lalwa Kod Kriminel (ki dayer fek dekrete anti-Konstitisyonel).

Dekriminalizasyon Lavortman

Nu sel parti ki ena dekriminalizasyon lavortman dan nu program. Nu finn travay ansam avek muvman fam dan sa lalit-la. Lavortman ilegal pa afekte zis fam. Zom ek zanfan osi afekte aköz zot riske perdi zot epuz/mama aköz lavortman ilegal. Zot osi viktim sistem patriarkal.

Fam LALIT ti aktif pu sutenir Shabeela Kalla ziska mobilizasyon finn fors DPP retir sarz kont li pu lavortman ilegal an 2009. An 2012, fam LALIT ti parmi organizater seremoni fam dan de simityer, ansam ar mama Marie-Noelle Derby ek mama Sharonne Marla ki ti fek truv lamor aköz lavortman ilegal. De mwa plitar, Parlman finn vot nuvo lalwa pu legaliz lavortman. Sa li enn viktwar parsyel aköz nuvo lalwa-la byin restriktif. Alor lalit pu dekriminaliz lavortman kontinye.

Kont Vyolans Domestik

LALIT finn lite ansam avek muvman fam pu introdwir lalwa kont vyolans domestik. Kumsa ki gayn enn, an 1996. Me sa pa sifi. Nu pe kontiyn lite pu Leta donn fam kapasite reyel pu kapav kit enn maryaz vyolan: lozman ek reveni mansyel uswa plas travay garanti. Nu pa dakor ki biro Sekirite Sosyal fer nu galup deryer enn ex-mari vyolan pu rod larzan pu zanfan. Anmemtan, nu osi ankuraz fam pu fer aksyon direk pu fam dan landrwa ki sibir vyolans domestik, pu sutenir zot, kot zot reste. Par exanp, manb al get vwazin ansam ar viktim, fer apel a zot formelman pu zot kapav intervenir pu anpes vyolans domestik kontinye, ubyin zot ki sonn lapolis pu dir ena problem. Sa kalite sutyin sosyal-la ki ede pu sanz rapor defors ant fam ek mari agreser.

“Asolt” Sexyel, li enn form “Asolt”: kestryon Konsantman ki kle

LALIT sutenir muvman fam so demand pu enn refont Kod Kriminel kumsa tu lalwa konsern vyol ek vyolans seksyel tom su lalwa kont “asolt” tukur (agresyon). Kestryon kle pu gete se: Eski finn ena konsantman u pa? E se perpetrator ki ti bizin vinn pruve ki li finn gayn konsantman. An 2019, manb LALIT dan *Muvman Liberasyon Fam* ti depoze divan *Law Reform Commission* pu enn nuvo lalwa vyol ek vyolans avek sa filozofi-la.

Kont lokipasyon militer ilegal lor Diego/Chagos ek Palestinn

Fam LALIT ti dan lavangard ansam ar fam Chagos pu ferm baz Diego, dekoloniz pei net, e drwa retur. Kan 8 fam arete dan gran manifestasyon epik an 1981, ti ena de manb ek enn sinpatizan LALIT parmi. Manb LALIT fam finn res an-avangard dan sa lalit-la depi sa lepok-la, lor letan.

An 2023, fam LALIT pe organiz sutyin pu Palestinyin pandan bombardman Gaza. Lider LALIT Ragini Kistnasamy ti al an Palestinn an 2004 ek an 2007. Li finn ekrir *Dayeri Palestinn* (2008) ki dekrir lavi su lokipasyon militer e expoz so natir patriarkal Ziska zordi, LALIT organiz aksyon pu proteste kont lokipasyon ilegal Palestinn par leta Zyionist Israel. LALIT finn inisye *Solidarite Morisyin ar Lepep Palestinn* (SOMALP). Parey kuma an 1978, nu ti fond *Solidarite Morisyin Anti-Aparteid* (SOMAAP). Nu, parti politik finn aktif dan muvman internasyonal kont aparteid, ena fwa tusel, ziska finn gayn viktwar: sistem aparteid finn aboli dan Sid Afrik. Zordi nu pe lite kont stop lager leta Zyionist Israel kont lepep Palestinn pu ki zenosid lepep Palestinn arete tutswit. Nu mobiliz sutyin dan tu lasosyasyon ek sindika.

Kont Britalite Polisyer

LALIT konpran similarite ant fam ki sibir vyolans domestik an-izolasyon ek viktim britalite polisyer izole dan stasyon lapolis: tulede viktim patriarsi. An 2022, Lindsey Collen ti lor program Radio Plus kont tortir par lapolis, kan ti ena enn seri ka partiklyerman vyolan. Depi 1979, LALIT swiv tu lamor dan selil lapolis, e expoz vyolans ek tortir lapolis. An 1999, sirtu manb fam LALIT ti dibut pu lazistis pu Reginald Topize (Kaya) ek plitar pu Rajesh Ramlogun (2006) ansam ar zot vev. Sa finn ede pu amenn premye lalwa kont tortir par ofisye piblik an 2003 e asire ki leta servi li. Ram Seegobin, lider LALIT ki osi enn dokter finn ekrir

enn ti-liv pu expoz laverite lor lamor Kaya baze lor evidenns medikal dan lanket zidisyer apre so lamor. LALIT finn avoy sa ti-liv-la tu avoka.

An 2002, nu ti organize pu met dibut lasosyasyon *Justice: Kont Vyolans par Ofisye Leta* ki finn swiv ka vyolans polisyer ansam avek viktim e zot fami. *Justice* finn develop enn program kle apartir sa lexpertyans-la ki LALIT finn adopte. Nu finn organiz tu kalite aksyon: petisyon, let uver, reinyon, rankont e finn fer li vinn enn pwin santral dan tu kanpayn eleksyon. Nu finn fer aksyon pu ki seki eli: depite e konseye pran pozisyon kont britalite polisyer pu sanz rapor defors anfaver viktim britalite polisyer. U kapav lir nu program ek lir lor nu aksyon lor nu websayt.

Kont Immigration Act

LALIT finn met ka Lakur Siprem kont amandman Citizenship Act (2022) kan pe amand Immigration Act. Manb LALIT Lindsey Collen finn dibut pu sa pu Premye Minis aster e tu nuvo Premye Minis nepli kapav ras sitwayennte dimunn marye avek Morisyin ki ena sitwayennte par nesans isi. Sa li enn form patriarsi kot Premye Minis alatet yerarsi gayn sa kalite puvwar arbitrer-la. Dan enn lepok kot dan sak fami, ena dimunn ki marye avek kikenn ki pa finn ne isi, sa li enn aksyon for kont patriarsi.

Lezot Referans

Video 6 Minit Rajni Lallah lor Deklarasyon kont Abi Sexyel ek Sexist (2018)

Program LALIT pu Liberasyon Fam (2003): Serch “program liberasyon fam” lor nu websayt www.lalitmauritius.org.

SAPIT 8

TRAVAY MWINS

Avek devlopman teknolozi, avek AI, bizin mwins travayer pu fer mem kantite prodiksyon. Alor, si klas travayer for e mobilize, anplas sa devlopman la ranpli pos klas kapitalis, li kapav plito donn tu travayer plis letan lib. Me, sa progre anterm lertan travay pu klas travayer, li depann lor gayn plis demokrasi pu ki travayer sanz balans defors de klas dan so faver.

Dan LALIT nu pe lite pu enn sosyete kot demokrasi reyne dan tu domenn, sirtu dan lekonomi. Premye lefe sa lalit la, se mazorite dimunn (klas travayer) pu ena puvwar pran desizyon pu travay mwins ertan pu mem lapey. Kumsa kapav egaliz reveni tu fami e permet nu tu epanwir.

Pu LALIT demokrasi dan sosyete ek dan lekonomi li vedit opoz diktatir burzwazi lor lekonomi. Sa vedit opoz propriete prive mwayin prodiksyon. Li vedit lalit pu ranvers kapitalism e so leta ki nuri diktatir enn minorite kapitalis lor lekonomi.

Zordi klas kapitalis ki deside lor lekonomi. Li pe tultan fer travayer travay plis, pu ogmant produktivite e kumsa maximiz so profi. LALIT pe lite pu ki klas travayer an antye pran kontrol lor mwayin prodiksyon e lor desizyon lor ki pu prodir e kimanyer pu prodir.

Abolisyon diktatir burzwazi lor lekonomi pu amenn plis liberte partu dan sosyete. Kan ena demokrasi alabaz, kan nepli ena inegalite ant imin, lerta kondisyon pu reini pu ki dimunn dispoz sifizaman letan lib pu pratik tu kalite aktivite fizik ubyin intelektuel, ki dimunn fer pu so prop plezir e pu so epanwisanman personel. Dimunn kapav osi swazir pu pa fer nanye, zis apresye letan ki pase, ubyin servi letan lib nu dispoze pu fer seki nu kontan, pu aktivite lwazir. Lwazir li enn drwa; li pa enn marsandiz. Dan Program LALIT pibliye an 2014 nu fer manson lor 2 liv klasik ki fer eloz veritab lwazir: *Le Droit a la paresse* par Paul Lafargue, ek *In Praise of Idleness* par gran filozof ek matematisyin, Bertrand Russell.

Dan LALIT nu panse ki lwazir enn drwa; li enn drwa ki finn rase atraver lalit kont explwatasyon travay salarye. Lepok esklavaz e sistem travay angaze, ti ena byin mwins lwazir, zis Dimans pu fer 'korve'. Enn zur, apre enn gran revolisyon, kot nu nepli vann nu kuraz, me nu tu travay an-asosyasyon, lerta lwazir pu libere depi sa konparezon maladiv ar travay obligatwar e luvraz lakaz akablan. Li pu reprezant tu sinpleman sa letan ki fam ek zom dispoze pu nu-mem, letan ki nu ena divan nu, letan lib pu kiltir, pu literatir, pu lar, pu lasyest, pu lamitye, pu lamur ek pu plezir.

Anmemtan dan LALIT nu panse li nesaser ena plis lespas piblik disponib pu aktivite artistik, lwazir uswa sportif e ki aksesib a tu dimunn. LALIT finn tultan milit kont privatizasyon lespas piblik. Nu finn osi devlop diferan demand anfaver kreasyon plis lespas pu piblik servi e sirkile. Par exanp nu militan finn donn kudme dan kanpayn kont privatizasyon Zardin Pamplemousses ek Zardin Konpayni. Nu finn amenn kanpayn pu ki guvernanman santral, minisipalite e distrik kawnsil amenaz bann lapist zis pu bisiklet ek pyeton.

Anfet dan LALIT nu travay militan limem li inpreyne ar sa lide liberte ek epanwisanman. Nu finn tultan integre kreativite lar dan nu aksyon politik. Kreativite atraver lar e lezot aksyon kiltirel finn tultan okip enn plas inportan dan travay politik LALIT.

* An Zanvye 1978 dan Revi Lalit deklas No.14 nu ti kumans pibliye enn band desine an plizir epizod apel 'Marx an Zimaz' antyerman dan langaz Kreol. Dan nu bann piblikasyon osi nu finn tultan integre diferan kalite kreativite lar atraver ilustrasyon vizyel, foto, kartunn, desin

artist lokal e internasyonal. Par exanp dan tu nu lagazet e Revi tultan ena ribrik kuma Kwin Lar, Lamizik, Kritik literer, Poezi. Lor nu websayt ena enn seksyon dedye a lar ek literatir.

* Depi lane 84-85 LALIT finn inkorpor bann aktivite kreatif kuma riyding poem, lamizik, sante, ladans, dan nu rasanbleman pu selebre Fet Travay, dan nu Kongre ek Konferans. Sante Linternasyonal ki ti konpoze lepok Revolisyon Fransez, form parti integral nu selebrasyon Fet Travay tule lane dan GRNW. Dan kad Fet Travay nu finn organiz plizir Expo lide LALIT dan Zardin Konpayni an kolaborasyon ar LPT, MLF, Bambous Health Project, Playgroup, Domestic Employees Union. Samem kalite Expo ti osi organize dan plizir vilaz-lavil. Li ti enn lokazyon pu buku dimunn dan klas travayer konn lor travay politik LALIT pu ranvers kapitalism e amenn enn sosyete kot ena egalite ek plis liberte.

Kreativite artistik inpreyne dan tu nu lafis, poster, trak, bandrol. Pu gayn enn lide pli detaye lor lyin ant nu travay kuma aktivis e lar nu finn mem prodir enn ti liv konple lor sa size la. Sa publikasyon la “Aktivis li enn lar” finn sorti an 2021. Ladan li dekrir avek detay ek limur kuma dan LALIT aktivis politik limem li enn lar. Parey pu distribisyon trak, pu nu publikasyon politik regilye kuma lagazet, parey pu kolaz lafis ek dazibao. Pu LALIT aktivism politik li pa selman enn syans. Li pa selman enn travay. Me li enn lar, enn luvraz kreatif.

* Dan kad selebrasyon 100 an Revolisyon Ris an 2017 LALIT finn pran enn seri linisyativ pu mark sa evennman istorik la. Nu finn organiz prozeksyon fim Sergei Eisenstein ‘Strike’, lans grup detid lor ‘Manifesto Marx ek Engels’ ek ‘Kritik Program Gotha’, 10 zenn ti fer riyding tradiksyon Kreol poem One Hundred Years par Steeve Bloom ki ti poste anmemtan dan 13 pei, expo foto ek tablo lor Revolisyon Larisi e nu ti ena enn Zurne rankont kot plizir manb LALIT ti koz lor diferan laspe Revolisyon Larisi.

* Dan LALIT nu finn tultan ankuraz nu manb aprann kontan literatir, lamizik, lar e spektak limur. Nu manb tultan pe aprann lor tu seki konsern listwar, literatir, lar. Nu manb finn rod letan lib pu met dibut grup detid lor E. Mandel so liv ‘Introdiksyon a Marxism’, lor liv Umberto Eco ‘Le nom de la Rose, lor text Lenin lor inperyalism ek reyn kapital finansye. Nu finn organiz plizir sesyon ledikasyon politik pu aprofondi nu prop konesans lor listwar lalit pu sosyalism, lor diferan revolisyoner koni e kuran politik dan listwar. Nu finn met dibut enn Sant Dokimantasyon ki permet plis demokrasi dan Parti, kot sirkil linformasyon e transmet konesans ant manb. Zordi buku nu analiz e pozisyon li poste lor nu websayt e aksesib pu tu manb e piblik osi.

* An Oktob 2005 LALIT finn fer lansman Liv ek CD Manifesto Marx & Engels. Dan sa aktivite ti ena lamizik, tablo, expo, extre roman ki date lepok Manifesto ti sorti an 1848. Ti ena prozeksyon fim Sergei Eisenstein lor Revolisyon Ris.

* Pu lafin lane 2015 Komisyon Lar ek Kiltir LALIT sirkil enn Papye pu deba lor “Sityasyon Lar” -“The State of the Arts 2015-16”. Lerla an 2016 LALIT organiz enn Sesyon Brainstorming lor Lar ek Kiltir baze lor konteni sa dokiman la, kot plizir artis, ekrivin ti partisipe.(Get konteni sa dokiman la e rapor Brainstorming lor websayt LALIT)

* An 2019 dan nu Program pu Eleksyon Zeneral, nu finn dedye enn sapit zis lor “Lar ek Kiltir” e ena osi 2 lezot text lor “Pu ki Lwazir alaporde tu dimunn” ek lor “Spor aksesib pu tu dimunn”

Kan kapitalism pu ranverse, kan demokrasi reyne partu dimunn pu ena plis letan lib pu nu resurs nu-mem, pu nu prop epanwisman e pu sosyete antye. Kuma Marx ek Engles ti ekrir dan Manifesto “ Devlopman lib sak dimunn li kondisyon pu devlopman lib tu dimunn dan sosyete”

SAPIT 9

REPRESYON

Dan LALIT nu viz pu fini ar represyon. Represyon li lekotrer laliberte.
Pu rezud problem sosyal, seki neseser se laliberte pu lamas dimunn
met lord sosyal, san bizin rekur a represyon Leta
ni represyon par burzwazi ni par patriarsi.

Laplipar ditan, nu pa realize ki kantite nu liberte antrave par sistem kapitalis. Ena lantrav par lalwa represif, e par enn sistem zidisyer ki inplement lalwa la, par polisye, par gard prizon. Sa li pli vizib. Me ena osi form represyon lor lekel sistem kapitalis depann me telman ideoloji kapitalis for, nu pa mem remark li, laplipar ditan.

Par exanp, mem si ler ki nu respire, li gratis ek lib, mazorite gran siperfisi later lor lekel nu depann pu sirvi pu manze, dilo ek nuvo lozman, li tuzur propriyete prive pu tablisman. Ena mem enn parti Repiblik ki su lokipasyon militer UK- US! Kan byin gete, tusala ule dir ki lansanb dimunn pena puvwar pu kolektivman deside kuma pu servi later. Li pa demokratik.

Pareyman, travayer ki prodwir larises, travayer ki rul prodiksyon, purtan se patron, amwin klas travayer byin for, ki deside kuma sayt travay organize. Dan lafami, su sistem patriarkal, laplipar fam ek zanfana pena liberte. Sistem ledikasyon formel, li fer zanfana ek zenn sumet plito, aprann obeir plito, ki epannwir libreman. Mem depite ki nu elir pena puvwar fas a Premye Minis, ki rul brans Lexekitif. Konsey Minisipal ek Vilaz dan enn sityasyon pli pir ankor vizavi lexekitif.

Alor, kan byin gete, ena enn laspe anti-represyon dan preske tu pwin dan program LALIT.

Program *LALIT lor Laliberte* an Septam 2004 explik lalit pu liberte, inklir liberte dan travay, liberte sosyal ek ekonomik, liberte lespas piblik, liberte depi lager ek lokipasyon. U kapav lir sa ti-liv la dan seksyon dokiman nu websayt.

Ena plizyer lalit kont represyon dan lekel LALIT finn ena enn gran kontribisyon, kumanse par Muvman Solidarite Anti-Represyon an 1978.

Kont Britalite Polisyer

LALIT gard enn rezis lamor an-detansyon lapolis depi 1979. Nu met li lor nu websayt, lor nu paz feysbuk, dan nu revu. Par ekzanp dan Revi LALIT no 151, Ziyet-Ut 2023, u kapav gayn enn dosye net lor ka tortir par polisye, kritik kont sistem lazistis osi byin ki sa rezis-la. (Get paz 13-17).

LALIT ti inisye lasosyasyon *Justice*, enn lasosyasyon ki finn milite kont tortir sirtu par polisye, me osi par lezot ofisye leta. Nu finn adopte demand Justice e nu amenn aksyon ek kanpayn lor sa baz-la. Sa kanpayn-la finn kontribiye pu sanz balans defors dan lasosyete pu ki tortir par polisye nepli akseptab. Sa finn refilete par introdiksyon enn lalwa spesifik kont tortir par ofisye leta an 2003 par ekzanp. U kapav lir *Police Violence & Torture: Our Demands* lor nu websayt.

U kapav osi ekut manb LALIT Lindsey Collen explik demand santral dan Charter kont Vyolans Polisyer dan enn extre deba lor radyo an 2020 avek enn foto veye ki fam manb LALIT ek *Muvman Liberasyon Fam* ti fer enn fwa par mwa pandan 1 an apre lamor Kaya pu dimann Zistis pu Kaya e pu tu dimunn ki finn mor an-detansyon polisyer: (Get dan seksyon Audio lor nu websayt e klik lor klip 9-minit apel “Stop Vyolans Polisyer”).

Travay LALIT pu inisye lasosyasyon Justice, li ti sorti depi sa imans volonte popiler kont vyolans polisyer ki ti exprime par sa gran revolt ki ti ena an 1999. Lemet-la ti deklanse kan Kaya ti asatine dan selil ot-sekirite Alkatraz. Li ti'nn arete lor sarz ki li finn fim gandya dan enn konser plizir zur avan. LALIT finn organiz enn seri aksyon pu sey tradir sa imans volonte popiler kont vyolans polisyer an-form progre politik pu diminye represyon. Par ekzanp, u ti pu panse ki lanket zidisyer ki ti ena apre Kaya so lamor pa finn amenn nanye parski pa finn ena okenn purswit apre. Me, an 2004, manb LALIT Ram Seegobin ki ti swiv Lanket Zidisyer lor lamor Kaya but-an-but, ti expoz tu seki evidenns medikal demontre lor kimanyer Kaya finn mor, ki finn transform sinifikasyon politik sa lanket zidisyer-la. (*Get Brief Analysis of the Medical evidence in the case of the death in police custody of the musician Kaya* lor nu websayt).

Kote Diego, nu ti fer apel a Lakrwa Ruz pu ki zot fer enn inspeksyon lor Diego kan US ti pe gard dimunn prizonye laba ilegalman an sekre an 2004 andeor tu kad legal kan ti ena lager ek lokipasyon ilegal US dan Irak. Ti apel sa tortir Amerikin la, “rendering” bann prizonye. Lakrwa Ruz ti dir nu li dakor si Leta Morisyin fer enn demand. Nu pa ti reysi fors Leta Moris fer enn tel demand.

Kritik Zidisyer

LALIT finn kritik institisyon Zidisyer dan kad enn sosyete kot ena inegalite deklas. Inzistis deklas dan sistem ki sipoze amenn “lazistis”, li enn surs buku lakoler zeneralize dan Repiblik Moris. U kapav ekut nu video ki ti fer an Oktob 2014 lor-la dan seksyon video nu websayt apel *LALIT-Kudey Kritik lor Zidisyer*.

Pu Drwa Lagrev, liberte organize ek manifeste

LALIT, avan nu vinn enn parti politik, nu ti enn organizasyon politik apel *Lalit de Klas* e nu ti, mem lerla, kuma nu finn mansyone, inisye enn muvmman apel *Muvman Solidarite Anti-Represyon* (MSAR). Kan 15 militan ti ferme su lalwa represif *Public Order Act* (ki ti presed lalwa Public Gathering Act – PGA) aköz zot ti fer enn aksyon kont ogmantasyon pri tiket bis, MSAR ti organiz enn veye kot prizon Beau Bassin ki ti osi vinn enn aksyon kont lalwa POA. Sa aksyon politik-la ti parmi nu bann premye gran aksyon politik kont represyon. U kapav lir lor sa veye-la dan Revi Lalit de Klas no. 21, paz 41, Septam 1978.

An 1993, LALIT ti parmi bann premye ki ti chalennj PGA kan de militan LALIT ti arete pandan enn imans manifestasyon, avek pankart, divan Parlman pu proteste kont lisansiman 800 travayer (DWC). Lapolis ti aret nu 2 manb e ti purswiv zot su PGA. Aköz lapolis pa ti reysi montre lvin ant Rajni ek Ram, enn kote, ek leres manifestasyon la, lot kote, mazistra ti truv zot non-kupab, Lerla ki gayn zizman ki konfirme ki mwins ki 12 dimunn kapav manifeste san ki fer Komiser lapolis kone. U kapav lir lor sa ka-la dan nu liv *Police v. Ram Seegobin & Rajni Lallah*. Nu ti osi chalennj Komiser Lapolis kan li ti interdi nu manifestasyon kan Prezidan USA Bush ti pu vinn Moris, an 2002, lor pretext ki li pa pu ena ase polisye, etan Prezidan Bush pe vini. Nu ti gayn nu ka. Dan preparasyon pu sa manifestasyon kont lalwa AGOA-la, lapolis ti aret de nu manb, Ram Seegobin ek Lindsey Collen komkwa zot finn insilte lapolis. Lapolis ti pe protez US, ki pe fer lokipasyon militer lor Diego. Nu finn amenn kanpayn politik pu sutenir zot e lapolis finn perdi zot ka.

Zame nu pa finn dimann “permisyon” pu manifeste: lalwa dir u bizin fer Komiser Lapolis kone ki u pu manifeste, e li bizin reponn dan lespas 48 er. Li pa vre pu dir “bizin permisyon”. Zame nu finn sumet nonpli a demand ridikil lapolis ti fer enn fwa, pu nu rod permisyon *Road Development Authority* (RDA) pu manifeste lor sime nonpli. Sa osi, nu ti gayne dan Lakur.

Lalit de Klas ti lidershipe pli gran e pli long muvmman degrev, enn muvmman preske pre-revolisyoner ki ti kumanse le 7 Ut 1979 e ti dire pandan 3 semenn. Sa muvmman degrev-la ti pli gran aksyon pu defye *Industrial Relations Act* (IRA – ki presed *Employment Relations Act*) ki ti rann tu lagrev ilegal e anpes rekonesans sindika ki travayer swazire. Pandan 3 semenn, se travayer ki finn o-puvwar dan pei, pa patrona. U kapav lir trak ki ti sorti sak zur par 10,000

kopi e ti pe sirkile dan sak vilaz kot laburer ek artizan reste ki ti ede pu kordinn lagrev-la zur par zur.

U kapav osi ekut enn extre militan LALIT Ram Seegobin ki rakont lor lagrev Ut 79 dan enn komemorasyon pu lagrev Ut ‘79 an 2009. (Get dan seksyon Audio lor nu websayt: e klik lor klip apel “Ram Seegobin lor lagrev Ut ‘79”).

LALIT finn expoz danze *Employment Relations Act* ek *Employment Rights Act*.

Lepok COVID 19, nu ti denons lalwa COVID ki ti fer tu lagrev vinn ilegal dan lepor ek lareopor.

An 1999, nu finn osi inisye fron pu anpes lalwa represif *Public Security Bill* ki ti donn puvwar drakonyin lapolis, e nu finn reysi bar li. Guvernman finn retir li. An 2002, nu ti lans enn gran fron pu amenn kanpayn kont enn lalwa similer: *Prevention of Terrorism Act* (POTA). Lalwa-la inn pase finalman, me se nu kanpayn ki finn fer Prezidan Repiblik Cassam Uteem ek Vis-Prezidan Chettiar refiz asennt lalwa-la. Tulde finn prefer demisyone.

Kont Sirveyans par Leta

LALIT ti divan-divan dan mobilizasyon kont danze sirveyans leta atraver kart idantite biometrik. Nu premye video Septam 2013 ti explik nu kanpayn e ti ede pu populariz nu kanpayn. Li dan nu seksyon video websayt. Nu ti premye parti pu amenn kanpayn lor sa kestyon la e finalman, apre enn ka lakur, databeys santralize finn oblize detrir net.

Kont Represyon nu Sexyalite

Klas kapitalis li finn ranplas enn karst “nob” ki ti reyne avan klas kapitalis ranvers li, pran puvwar, klas kapitalist finn gard sartin karakteristik klas dirizan avan, par exanp, leritaz dibyin par laliyn disan.

Sistem la, li apiy lor patriarsi, pu ki sistem leritaz finn e pe kontinye.

Alor lafami ziska zordi ankor byin santre lor “reproduksyon”. E, liye ar sa, lavortman tuzur ilegal. Militan LALIT fam dan *Muvman Liberasyon Fam* ti inisye enn seri aksyon dekriminaliz lavortman, e sa finn akselere aparti Mars 2012. Ti ena rasanbleman fam ansam avek fami de fam ki ti mor swit a lavortman. Se sa kalite aksyon ki finn kontribiye pu sanz lalwa lor lavortman an 2012 pu ki li legalize, mem si lor kondisyon tuzur represiv. Lalit pu dekriminalizasyon lavortman kontinye.

<https://www.lalitmauritius.org/en/newsarticle/1356/women-act-against-abortion-deaths-in-cemetery-protests/>

LALIT finn pran pozisyon kont lalwa ki kriminaliz relasyon sexyel konsantan dan seksyon 250 Kod Kriminel. Seki de adilt konsantan fer napa konsern Leta. Maryaz osi ti bizin ant nerport ki de adilt konsantan. Kan enn u tulede nepli konsantan, ti bizin ena divors, san baraz legal, administratif ni fre legal exorbitan.

Ladrog

LALIT finn amenn kanpayn depi 1980 kont sa represyon ki lapolis inflize lor dimunn ki servi ladrog. Nu finn travay avek lezot organizasyon lor baz nu Sart 2006 pu politik rasyonel lor ladrog e kont represyon. Sa finn ena enn lefe politik inportan: li finn inifye tu asosyasyon ek organizasyon dan sa domenn-la lor baz demand pu ki aret politik represyon kont itilizater ladrog e adopte demand plis eklere. Se sa kalite aksyon-la ki finn permet nuvo lalwa pu dekriminaliz itilizater ladrog e mem kumans legaliz kanabis medikal apartir 2023.

Get nu video ki retras nu kanpayn depi 1980 ziska zordi dan seksyon video lor nu websayt.

Immigration Act

An 2022, guvernman Jugnauth-Obeegadoo-Ganoo finn pas lalwa represif ki donn puvwar Premye Minis ras sitwayennte dimunn ki finn gayn zot sitwayennte atraver maryaz, sanki dimunn kapav fer apel Lakur. LALIT finn amenn kanpayn kont sa lalwa-la e pe kontiyn mobilize otur ka ki nu manb Lindsey Collen finn mete Lakur Siprem pu chalennj lalwa-la. Sa kanpayn-la pe kontinye.

SAPIT 10

POLISYON

Parmi bi stratezik LALIT ena pu organiz klas travayer pu protez lanvironnman, sweyn lanatir, e sa osi vedir anpes piyaz ek polisyon.

Aksyon LALIT pu enn lanvironnman ki pa fer ditor sosyete imin ek lanatir, li repoz lor lalit deklas e lalit pu ranvers sistem kapitalist. LALIT ek militan LALIT finn aktif dan diferan kanpayn politik kont polisyon lanvironnman – ki li dan kartye, lor sayt travay, onivo lokal osi byin ki internasyonal.

Ala enn apersi nu aksyon onngoing:

* Polisyon pli grav ki menas Repiblik Moris li pe fer lor baz militer Amerikin Diego. Polisyon nikleer li byin grav, e polisyon militer, li osi, li pez byin lur. Depi 1980 LALIT ti denons prezans zarm nikleer, ek matyer nikleer, lor Diego. Nu ti fer sa avek kudme sindika doker Laoland, ki ti avoy nu dokiman prev. Samem lane la, nu ti pibliye enn Sipleman antye apel ‘Diego Lamor’ dan Revi Lalit deklas. Plitar dan enn nimer Lagazet Lalit de Klas an 1981 nu ti pibliye dokiman ki pruve ki materyel nikleer finn transborde lor Diego Garcia.

* An 1995 - Militan Lalit ti met dibut Komite Anti-Nikleer (KAN) ansam ar muvman etidyan, e ti organiz manifestasyon dan Port Louis kont test nikleer inperyalis Franse dan Pasifik. Anmemtan nu finn fer kanpayn lafis ar slogan: *Non a Prezans kolonyal! Non a Militarizasyon Bann Losean! Test Nikleer NON!*

* Komisyon Lanvironnman LALIT finn travay dan enn rezo lanvironnman *Environmental Justice Network Forum* (EJNF) baze dan Sid Afrik, kot finn lye lalit kont linzistis ar kestyon lanvironnman. Atraver rezo EJNF nu finn proteste konzwentman kont navir ki transport dese toxik dan Losean Indyen.

* Nu manb finn aktif dan diferan komite abitan pu konbat polisyon lizinn textil, e osi kont anpwazonnman ar diplon depi lizinn batri. Sa ti enn kalite travay kont polisyon ki fer ditor travayer dan so travay ek dan so kartye. Militan LALIT ti inplike dan oto-organizasyon travayer ek abitan. Nu finn organiz komite konzwin ar travayer ki sufer mefe diplon lizinn batri dan GRNW ek abitan landrwa akote lizinn-la, pu zot opoz sa kalite prodiksyon ki ti afekte zot lasante. Kanpayn la finn fors lizinn aret so prosede prodiksyon batri. Nu finn donn kudme abitan pu purswiv patron ek guvernman pu domaz. Sistem zidisyer li tel ki ka la zame pa finn pran dan Lakur.

* Nu manb finn aktif dan Fron pu anpes privatizasyon Zardin Konpayni. Atraver mobilizasyon dan sa fron-la, finn reysi, ziska ler. Anfet kontra Zardin Konpayni li date depi lepok zis apre Revolisyon Fransez, e kontra-la dir Zardin-la bizin res piblik. Enn lalit similer, LALIT finn donn kudme pu anpes privatiz e dilapid Zardin Pamplemousses.

* An 2018, dan kad kanpayn pu demoli e ranplas lakaz lamyant, brans LALIT konzwin ar Komite Abitan lakaz lamyant dan plis ki 50 site EDC antye Moris, ti kumans mobilize e organiz gran manifestasyon dan Port Louis. Anfet ti fer trwa rasanbleman, 2 ladan ti lamars. Dan enn manifestasyon LALIT ek abitan site EDC, nu ti depoz enn pil let individyel depi abitan, dan biro trwa diferan Minis: Lozman, Lanvironnman ek Integrasyon Sosyal. Nu finn fer osi reynon lokalize par santenn, ek par duzenn manifestasyon dan landrwa, swa kot biro CAB -- dan omwin 20 vilaz – swa ar labuzi aswar pu mobilize avan manifestasyon. Kumsa

finalman nu gayn enn gran viktwar. Guvernman finn deside formelman pu antrepreman ranplasman tu lakaz lamyant. Li fini alwe enn bidze pu sa, fini met enn Yunit pu sa. Me, li byin lant. Ena buku problem otur kontra later ek afidavit, anparti aköz lalwa leritaz telman arkaik.

* LALIT finn osi prepar e pibliye plizir liv, dokiman lor diferan laspe problem lanvironnman. An 2003 nu pibliye enn ti-Liv - *Program LALIT lor Ekoloji ek Lanvironnman*. (Get kopi lor websayt LALIT- www.lalitmauritius.org). Mem lane Komisyön Ekoloji ek Lenerzi LALIT pibliye enn liv *Prodiksyön Agriköl, Agro-Indistriyel ek Elektrisite*. Ladan nu vinn delavan ar plizir propozisyön anfavor lenerzi prop e sutenab, kimanyer lagrikiltir osi byin ki lindistri bizin fer dan enn fason ki respekte lanvironnman.

An 2011 Komisyön Ekoloji ek Lenerzi LALIT pibliye ti-liv *Ekoloji Fraktire, Lager kapitalism Kont Mama Bul Later*. Ladan nu explike kuma zordi nu Planet domine par enn limanite ki ena pwisans teknolojik, me ki su dominasyon enn klas ki kontinyelman fer imin vinn alyene depi lanatir e depi limem; alor li enn limanite ki pe detrir tu otur de li. Anfet seki an-ze li pa zis sosyete imin, me sa diversite tu seki vivan lor later ki permet nu sirviv. Zordi propagann ideoloji burzwa fer ki buku dimunn truv sa fraktir ekolojik zis kuma sanzman klima. Me, plizir syantis rekoni finn devlop enn analiz lor 9 diferan “sey kritik” (limit, frontyer) ki nu planet pe fer fas, e ki vital pu evite si pu kapav mintenir enn lanvironnman Mama Bul Later kot li senn pu limanite kapav existe. Sanzman klima, li zis enn parmi sa nef diferan “sey kritik” la.

Dan kad kanpayn pu eleksyön 2014 LALIT finn prepar e pibliye enn Program pu enn lanvironnman an armoni ar lanatir. (Get text lor nu websayt.).

Parey pu eleksyön 2019 LALIT finn prepar e pibliye enn Program pu Lanvironnman. Ladan nu explike kuma kriz ekoloji ek larwinn lanvironnman nu bul later ek so klima agreab, li lefe direk piyaz ek iresponsabilite sistem kapitalist. Enn sistem ki imin finn kree e ki imin mem pu bizin demantle (Get Revi LALIT No.139 lor websayt LALIT dan seksyön Documents).

* Depi lane 2000 LALIT pe amenn kanpayn anfavor Trete Pelindaba pu enn Lafrik san Zarm Nikleer. An 2004 alokazyön Zurne Internasyönal Protestasyon kont Lager e kont Lokipasyon nu finn prepar e avoy mesaz South African Anti-War Coalition. Dan nu mesaz nu finn proteste kont ekslizyön (alepok) Diego Garcia depi Trete Pelindaba pu enn Lafrik san Zarm Nikleer, lor fos pwin ki Diego pa form parti Repiblik Moris, alor li pa dan Lafrik. An 2009, nu finn lans kanpayn pu ki guvernman Moris met konplint Komisyön Lenerzi Nikleer Lafrik pu ki lorganizasyon Lenerzi Atomik Nasyon Zini (IAEA) fer inspeksyön lor Diego. Enn delegasyon LALIT ti zwenn Minis Zafer Etranzer A. Boolell lor sa size la. (get detay lor nu websayt).

An 2018 LALIT fer apel Premye Minis Pravind Jugnauth pu dimann Guvernman deklans demars nesaser su trete Pelindaba pu ena inspeksyön exper Nasyon Zini lor Diego pu stokaz ilegal matyer nikleer.

* Depi 2013 LALIT finn intansifye so kanpayn pu ferm baz militer poliyan Diego atraver kanpayn lafis ek trak. Ena osi prodiksyön fim video anfavor fermtir baz Diego. Militan LALIT donn kudme pu realiz fim “The Chagos Islands are closed” realize par Paeder King ek enn lekip televizyön Irlande.

* LALIT finn tultan anfavor kreasyon plis santye pu pyeton ek bisiklet dan tu rezyön Moris, pu diminye polisyön par veykil. Sa demand la inkliir dan nu Program, e nu finn amenn kanpayn lor la dan eleksyön vilaz ek minisipal depi lane 90. An 2020, Brans LALIT Richelieu ti fer petisyön pu ena enn santye dub pyeton-bisiklet depi Stasyon Metro Coromandel ziska Foyer Petite Riviere pas par Richelieu. Zot ti travay ansam ar Konsey Vilaz. Zot ti ena rankont ant manb Brans LALIT ar ofisyè Minister Infrastruktir Nasyon, RDA, PPS sirkonskripsyön. Sa kanpayn la finn ena rezilta e ladireksyön Metro finn anonse zot pu integre santye pyeton-bisiklet dan tu zot proze fitir.

* An 2016 LALIT konzwin ar Abitan Baie du Cap fer enn seri mobilizasyon atraver renyon, forum, ka Tribinal e sirkil enn Let Uver adrese a Minis Lanvironnman kont proze IRS MonRoze parski proze la pu fer ditor lanvironnman vilaz, sirtu li destabiliz montayn e li diviz vilaz an-de. Abitan finn osi mazinn enn nuvo planing pu vilaz ki pu ekolozik.

* An 2022 LALIT partaz trak dan diferan lagar bis-metro kont lager dan Ikrenn kot nu expoz danze itilizasyon zarm nikleer e so lefe dezastre pu ekolozi osi byin ki pu prodiksyon manze.

Dan LALIT nu truv kanpayn anfaver enn lanvironnman san polisyon li inseparab depi tu lezot laspe nu program. Ekolozi li pa zis enn sapit apar dan Program LALIT. Nu panse ki devlopman lagrikiltir, sistem transpor, lindistri, lotrelri, lapes bizin fer dabor dan enn fason ki respekte lanvironnman.

Biolozi ek ekolozi bizin form parti ledikasyon tu zanfand, tu adilt. Lasante, li osi, li liye ar lanvironnman. Lalit Diego, li osi konsern ekolozi. Alor, ekolozi ek lanvironnman, form parti tu laspe nu program.

Zordi polisyon lanvironnman pe rwinn nu planet. Depi omilye lane 1800 Marx ti analiz danze pu lanatir piyaz bul later par sistem kapitalis. Li ti anmemtan get imin kuma form parti lanatir. Pena solisyon pu kriz lanvironnman alinteryer kapitalism. Seki nesaser se pu stimil repriz lalit deklas, pu ki klas travayer pran ladireksyon konba pu ranvers kapitalism, e met anplas enn sosyete ki sweyn lanvironnman olye polye e detrir li.

INTERNASYONALISM

Tu travay politik LALIT li inpreyane ar internasyonalism.
Pu nu, lemond kase an 2 gran klas, enn ranze kont lot,
klas travayer mondyal kont klas kapitalist mondyal ek so inperyalism.

Pu konpran LALIT so stratezi internasyonal, anu get seki nu deza finn fer.

* An 1990, par exanp, nu deleg manb pu al enn *Open World Conference* Barselonnn kot ena parti politik degos depi partu dan lemond, inpe tu tandans anti-Stalinien. Li ti organize par enn internasyonal Trotskis, ki ti osi fer so prop konferans kot LALIT ti obzervater. Enn nu delege laba dan OWC, Ram Seegobin, zwenn delege enn parti dan Sid Afrik, Workers' Organization for Socialist Action, e zot pran desizyon pu gete sipa kapav fer enn Rezo Losean Indyin. E anfet nu met li dibut. Plitar li vinn South East African Forum ki regroup parti degos, e ki fer 2 Kongre, enn Cape Town – kot 4 manb prezan -- e enn Curepipe, avek reprezantan Moris, Reynion, Komor, Sid Afrik. Kumsa nu gayn lyin ar Neville Alexander ki dan WOSA, e li suvan vinn pran laparol isi. Li ti dan lalit anti-apartheid e, kuma lezot dan WOSA, ti ferme Robben Island 9 an. Zot lalit laba ti rezwenn lalit SOMAAP, Solidarite Morisyin Anti-Apartheid, isi ki manb Lalit de Klas, ansam ar enn-de manb MMM ek MMMSP, ti met dibut an 1977 antan ki enn parti nu travay internasyonalist, e ki finn kontiyn aktif ziska 1994.

* An 1994, Lindsey Collen ek Ram Seegobin al gran Konferans COSATU, Congress of South African Trade Unions, kot Nelson Mandela, fek eli, pran laparol. Ziska ler, atraver Khanya College, manb LALIT regilyerman prezan dan deba e dan aksyon politik dan Sid Afrik – lor kekyon kuma kontrol demokratik lor later, natir klas dirizan dan Lafrik Ostral, lor langaz maternel, lor sityasyon politik. Ena Ram Seegobin, Cindy Clelie, Lindsey Collen.

* An 1995 Alain Ah Vee ek Rajni Lallah al enn lot Open World Conference dan Slovaki, Ram Seegobin al enn dan San Francisco an 2000, Rada Kistnasamy al enn dan Lind an 2016.

* Depi 1976, kan Lalit de Klas fonde, nu ti ankontak pros ar enn lot internasyonal Trotskis, apel *La Quatre*, e so reprezantan Lafrik, Claude Gabriel, ti vizit nu suvan. Si ena enn lyin ki ti ena infliyans imans lor nu, li ti ar Intercontinental Press enn publikasyon Trotskis Amerikin. Tultan LALIT gard enn tradisyon partaz publikasyon. La Quatre finn deleg orater pu pran laparol dan nu 2 Konferans Internasyonal Diego 2010 ek 2016. E Seksyon Lafrans, LCR, ki plitar vinn Nouveau Parti Anti-Capitaliste, finn, li osi, deleg orater 2 fwa pu pran laparol dan sa 2 Konferans la. An 2000, Rajni Lallah ek Lindsey Collen ti al enn Konferans Quatrieme Internasyonale, antan ki obzervater, dan Belzik. Laba, zot finn zwenn reprezantan Democratic Socialist Party Ostrali, ki nu ti deza kone aköz zot manb ti vinn zwenn nu Moris dan bann lane 1980 par la pu etabli kontak. E apartir sa, plizir lezot manb finn al dan bann Konferans dan Sydney ek Melbourne organize par sa tandans la, an-okirans, Ram Seegobin avan, lerla Lindsey Collen ek Cindy Clelie, lerla Shabeela Kalla, lerla Rada Kistnasamy. Kan Ram Seegobin ti orater dan Konferans Asia-Pacific Solidarity Conference, li ti konvink lorganizasyon veteran lager USA lor neseseite revandik pa zis “retir nu solda depi fron” me osi “retir nu solda depi tu baz militer”. E zot finn mem sanz zot slogan inifikater.

* Depi 40 an, nu ena lyin avek enn trwazyem tandans Trotskist, Lutte Ouvriere. Nu finn gard kontak ar zot grup dan Lareynion, e nu finn osi resevwar dimunn dan lidship dan Moris, apre ki nu 2 manb ti zwenn zot dan Belzik, kot zot osi ti obzervater dan mem Konferans. Nu finn kumans al dan Festival Anyel ki zot organize. Dabor Alain Ah Vee ek Rajni Lallah ti al

laba. Kan Rada Kistnasamy ek SJ ti ale, zot ti zwenn enn parti Zapone, ar lekel nu finn kontiyn gard kontak, sirtu lor lalit kont baz militer USA.

* Sa lalit kont baz militer, li fer kolonn vertebral nu lalit kont lokipasyon militer ek kont baz militer inperyalist. Nu finn amenn lalit kont lokipasyon militer par UK-USA lor baz Diego depi nu kree an 1976. Nu manb ti mem arete e purswiv parmi 8 fam ki ti ferme pandan gran manifestasyon lari ki fam Chasgosyin ek LALIT ti fer, an 1981. Sa lalit la ti kumans internasyonalize byin-mem depi sa arestasyon la. Pli gran sikse nu travay lor Diego, li petet enn demars politik ki pa finn abuti. Sa suvan arive dan lalit politik. LALIT finn organiz enn bato pu al Diego, a 2 repriz. Dezyem fwa, telman demars to marse, nu ti gayn enn flotilla avek sutyin internasyonal imans – pu amenn Chagosyin ek nu Diego ek Chagos, dan sa “lafnet” kan zizman dan ka Olivier Bancoult ti dir pa kapav bani dimunn. Afors sa muvmman la ti vinn for, Britanik finn sabot li par zot-mem organiz bato pu amenn Chagosyin. Nu finn kontiyn amenn lalit onivo nasyonal ek internasyonal, ziska fors nu guvernmman al Nasyon Zini, donn kudme gayn sutyin, e finalman gayn ka kont UK-USA. Zot lokipasyon ilegal. Li ti tultan ilegal, me me li deklare ilegal par lakur abilite, ICJ.

* Pli tar, LALIT pu zwenn imans lorganizasyon internasyonal apel “No US Bases”, ubyin “No bases” tukur, ki ti reyni plis ki 100 lorganizayson anti-baz. Kan nu ti avoy enn delegasyon konzwen avek Grup Refizye Chagos dan zot gran konferans internasyonal dan Mumbai dan muvmman World Social Forum an 2004, 5 nu manb ek 3 manb GRC ti partisipe. Lindsey Collen ti vinn port parol pu No Bases, e finn explike kimanyer lalit kont baz, lir form permanan lalit anti-lager. An 2007 Lindsey Collen ti delege par LALIT pu al Konferans Mondyal No Bases dan Quito, e Karavan ver baz militer Manta, ki apre finn ferme, dematele. Ragini Kistnasamy finn al pran laparol e proteste dan manifestasyon kont baz militer dan Zapon, inkilir dan Okinawa. An lane 2004, Ram Seegobin ti al dan gran lamars ek manifestasyon, pran laparol, dan e Pretoria e Johannesburg, kont lager ki Bush ti’nn deklare dan Iraq, parey kuma isi Moris, nu ti mobilize kont lager Iraq. Anfet LALIT ti met dibut de ase gran fron komin onivo nasyonal, Komite Konzwin Anti-Inperyalist ek Komite Anti-Lager. Lindsey Collen ek Ram Seegobin ti aret par lapolis e purswiv parski nu ti pe partisip dan preparasyon enn manifestasyon kont Bush, ki ti pu vinn Moris.

* Nu lalit kont baz militer ek lokipasyon finn osi vedir ki nu finn dan lalit pu liber Palestinn depi lokipasyon ilegal par leta Israel. Nu ti pran pozisyon depi bann lane 1970, vini mem. E nu ena 2 manb ki finn al azir dan Palestinn, atraver nu kontak dan Sid Afrik so muvmman Palestinn. Anfet 2 nu manb, Ragini Kistnasamy ek Alain Ah Vee finn partisip dan bann lalit byin hard dan Palestinn, enn kont miray Apartheid ki Israel finn konstrir dan Palestinn, enn kot bann chekpoynt ki reprezant lokipasyon militer. Ragini Kistnasamy ti dan manifestasyon dan Tahir Square ki ti presed gran muvmman Printab Arab. Dan mem lozik anti-lokipasyon, nu finn amenn lalit pu sutenir Oscar Rivera, enn militan Puerto Rico, ki finn finalman libere depi prizon dan USA. Nu manb Rajni Lallah ti santral dan organiz enn imans petisyon internasyonal kont AGOA, ki enn espes lalwa USA ki azir kuma enn form neo-kolonyalism.

* Nu parti ena enn striktir pu internasyonalism: diferan manb komite santral pran sarz diferan kontinan, pu gard lyin. Kumsa, nu tultan gayn mesaz sutyin depi nu alye lezot pei, e nu konstaman swiv e sutenir zot lalit, kot nu dakor. Dan Brans LALIT, ena brans ki sak manb pran enn kontinan, pu li swiv, donn rapor. Nu ti ena enn sezon, kot sak enn prepar enn kozri lor enn lalit dan enn kontinan, rakonte. Nu finn resevwar par duzenn orater depi parti degos internasyonalist. Nu lir lagazet degos, revu, liv depi tu tandans degos partu dan lemond. Dan nu Revi mansyel, tultan ena lartik, mem seksyon antye, lor internasyonal, parey kuma nu websayt, e nu rezo sosyal ena. E finalman, nu ena enn “Komisyon internasyonal”. Atraver nu lyin avek kamarad degos dan Ostrali, de nu manb, Ragini Kistnasamy ek YJ, ti partisip dan enn delegasyon konzwin kuma enn brigad pu vizit 2 plas kot temwayn difikilte kan opoz kapitalism internasyonal, Venezuela ek Kiba.

Pu detay lor sa bann aksyon, e pu tu priz pozisyon internasyonalist, fer “serch” lor nu websayt www.lalitmauritius.org – ar kiy-werd swa an Angle, swa an Kreol.

SAPIT 12

LANGAZ KREOL

Dan LALIT nu truv lalit deklas kuma moter listwar.

Klas oprime ena lintere amenn lalit ver sosyalism. E klas oprime koz Kreol. Alor dan LALIT, nu ekrir e koze dan langaz sa klas la. Kumsa nu ranforsi lalit pu sosyalis.

Depi 45 an ki LALIT existe, nu finn kontinyelman servi Kreol dan tu nu reynion e osi dan tu nu piblikasyon. Kumsa nu ankuraz enn kiltir pu kree lide e pu lir-ekrir lor politik. Kumsa nu ankuraz tu dimunn, pa zis intelektuel, partisip dan kreasyon nuvo lide. Kumsa, nu tu ede pu devlop nu program, met anpratik nu stratezi revolisyoner.

Piblikasyon regilye

Nu piblikasyon, an Kreol, permet konstrir lyin ant militan politik ek proletaria, setadir lansanb travayer. Revi Lalit ti sorti sak mwa, depi 1976, apar kan ti ena lagazet ubyin enn lot piblikasyon regilye. Tu dernyeman finn sorti sak de mwa. Nu finn ariv nimeru 152. Revi kontenir ant 32 ek 50 paz lartik antyerman an Kreol. Lartik kuver tu kalite size ki konsern devlopman ekonomik, eleksyon, liberasyon fam, ideoloji, lalit internasyonal e lalit anti-inperyalis, korporativ, kiltir, ledikasyon, lekonomi politik, leta, listwar Repiblik Moris, politik Moris, sindika, lar. Nu finn tir sak fwa ant 300 a 2,000 kopi, depann lepok. Revi sirkile sirtu par manb brans, sinpatizan Lalit. Nu viz distribye parmi lavangard travayer ki, pandan enn dawntern, gard profil ba. Nu osi viz ziska dimunn dan klas travayer ki aktif dan sindika e dan muvmann fam. Revi LALIT finn ena enn rol de klas kle kan li'nn permet konstrir volonté pu 2 gran muvmann – lagrev Ut '79 ek muvmann demas 1980, ki ti propaze partu dan Moris. Se kumsa ki ladireksyon LALIT de Klas finn vinn lidèship natirel pu sa de muvmann la.

Ant Ut 1982 a Septan 1988, Lagazet LALIT ti sorti tule semenn, uswa tule kinzenn e finn ena 111 nimeru.

Avan sak eleksyon, nu osi ena tandans pibliye enn lagazet edisyon spesyal.

Dan lafin lane 1990, LALIT ti tir enn lot zar piblikasyon, enn Revi apel 'News & Views', pibliye otur 250 a 1000 kopi, ki ti bileng. Li ti viz pu sirkile onivo internasyonal, osi byin ki nasyonal. Par lapos, nu ti avoy li, an esanz pu piblikasyon bann parti politik degos deor. Li ti osi kuver dosye spesyal, kuma "Lemet apre lamor Kaya" e lor sulevman kont Leta an 1999, kuma kont Public Security Bill ek kont stratezi sindikalist Bizlall dan sindika CWA lepok menas privatizasyon.

Avek devlopman nuvo teknoloji, LALIT finn met dibut nu websayt depi 2002. Sa finn ena lefe osi pu amorti boykot lapres burzwa, ki fonsyerman "anti-kominist". Nu websayt li an gran parti an Kreol. Li tultan res azur. Li ena seksyon odyo an Kreol, fim video an Kreol. Seksyon "News" li ena lamwatye par la, an Kreol. Ena seksyon dokiman ek program, ki, li osi, lamwatye an Kreol. Ena mem enn seksyon literer, li osi an Kreol.

Depi 2019, nu finn uver enn paz Facebook ki enn zuti pu pran pozisyon byen vit lor buku size. Sa osi, li servi Kreol ekrit, e parfwa klip odyo ubyin video.

Diferan form piblikasyon, zot mwayin pu sirkil e fer konn nu analiz ek nu aksyon politik. Tu nu manb lib pu ekrir ladan. Tu manb distribye Revi, par exanp, e kumsa nu tu kontribiye dan konstruksyon nu parti, rekrit manb, batir nu program an permanans lor sayt travay ubyin dan landrwa – lor baz nu program. Lefet tu an Kreol, li ena lefe ki li demokratiz nu parti.

Trak

Aprè, piblikasyon regilye, nu gayn enn dezyem mwayin delit ekri dan langaz maternal, se “distribisyon trak”. Manb brans distribiye, dizon, 4,000 trak a 12,000 trak, depandan lepok. Anplis, tu dimunn dan klas travayer gayn posibilite resevwar enn trak, petet sak distribisyon la permet nu reysi tus otur enn 100-enn travayer dan lavangard. Nu distribiye trak dan gramatin boner, kan travayer lor zot simin pu al lor sayt travay anba lagar. Lerla li lir li lor traze al travay, dan travay, kot li kapav diskrit li, e li amenn li lakaz, kot enn manb lafami kapav lir li.

Lafis

Nu osi servi langaz Kreol lor bandrol, lafis, poster, pankart. Sa medyum la, li preske net an Kreol, apar kan enn size exziz enn langaz internasyonal. Militan LALIT pu kol ant 100 kopi pu miting a 1,000 kopi dan kanpayn nasyonal.

Kreasyon liv teorik

Kapav get nu websayt pu enn lalis vast tu kalite travay teorik dan langaz Kreol.

Program lor Langaz

Depi 1976 Lalit finn promuvwar langaz Kreol, e li finn tultan form parti dan nu program. Par exanp, *Labrez*, kan li sorti an 1983, ena enn seksyon lor langaz Kreol. An 2003, LALIT tir nu Program lor Langaz.

Nu finn mintenir presyon politik sak guvernman siksesiv pu respekte langaz maternal tu dimunn. Seki swiv dekrir dan form enn rezime avek referans sa proses an muvmman dan lide, aksyon ek transmisyon mobilizasyon dan sa lalit la pu ful rekonesans langaz maternal dan Repiblik Moris.

Kanpayn LALIT kont represyon langaz Maternal dan Parlman

* Lalit finn partisip dan Forum deba “*Avek konsansis multi-partit deza. kan ek kuma pu introdwi kreol dan lasanble Nasyonal akote Angle-franse*” an 2020 dan lekol orater depi MMM, Travayis ek PMSD ti partisipe.

* Lalit ti osi fer enn kanpayn lafis “Langaz Lepep bizin rant dan Parlman” an Novam 2017

* Lalit finn ekri let a Premye Minis pu dimann amand Konstitisyon pu servi langaz Kreol Morisyin dan Lasanble nasyonal, Zin 2011 [Get Revi LALIT No.100]

* LALIT ti kol lafis an 2020 ki dir: “Bizin aret interdiksyon langaz Kreol dan parlman”.

* Manb Lalit partisip dan tradiksyon stennding orde Lasanble Nasyonal an Kreol, Mars, 2018

Kanpayn LALIT kont represyon langaz maternal dan sistem ledikasyon

* Nu ti kol lafis ki dir, “Bizin introdwi lang maternal Kreol ek Bhojpuri kuma medium pu montre Maths, Syans ek lezot size an Ut 2010 ek enn lot mem lepok ki dir; “Aret fer ditor zanf an lekol! Introdwi langaz maternal”.

* Kanpayn lafis lor Kreol dan Lekol ti fer dan sirkonskripsyon James Burty David, Minis Ledikasyon.

* Liniversite Paris VIII servi data-beys LALIT so websayt pu so letid langaz Kreol (avek kontra ar LALIT). Serser University of Mauritius, osi servi nu databeys, avek nu lakorite.

* An 2009, Lalit adopte fayndings Hearing Internasyonal lor Ditor ki Fer kan Reprim Langaz Maternal dan Lekol. Lefet ki Parti LALIT kree lespas politik anfaver langaz maternal, li permet Ledikasyon pu Travayer fer so Hearing.

Kordinasyon aksyon Lalit ansam avek lezot lasosyasyon ek individ

* Kamarad Ragini Kistnasamy ki usi manb Ledikasyon Pu Travayer ansam avek enn grup kamarad lans Spelchek pu langaz Kreol pu portab ubyin lor kompyuter, an 2022.

* Let uver LALIT a diferan dimunn pu met presyon lor depite ek kandida dan eleksyon zeneral pu pran pozisyon an-faver langaz maternal dan tu domenn, an Zanvyè 2014

- * Lalit adopte Sart lor Langaz Maternel an 2009 ansam avek 20 lorganizasyon dan Moris ek Rodrig, kordine par Ledikasyon Pu Travayer. Get sayt LALIT
- * Lansman Diksyoner Kreol Morisyen dan form elektronik Onn-Laynn an 2005.
- * Forum-deba par GTU, “Quelle education pour l’an 2000?” Lindsey Collen pran laparol. (Arsiv- The Sun Nov 1990).

Program Politik Lalit dan form odyo lor Langaz

- * Program Politik MBC, Alain Ah Vee lor linportans langaz maternel 2019: Get Video lor nu sayt.
- * Program Lalit lor langaz, 2014, Lang maternel nu zuti natirel pu reflesi, video, 5 minit, par Alain Ah Vee.
- * Derek Bickerton, enn lingwis ki finn ed nu konpran ki ete langaz, e ki ete langaz Kreol? 2009, video. Tip so nom dan YouTube pu enn kozri pu Moris. So diskur su tit *Langaz Imin* – dan enn panfle an Kreol tradir par enn manb LALIT.

Priz de Pozisyon ek Aksyon Lalit dan diferan polemik lor langaz

- * Lalit sutenir pozisyon LPT lor flexibilite itilizasyon enn Lortograf Ofisyel pu Langaz Kreol, Mars.2019, Get websayt, seksyon newsarticle.
- * Lartik REVI LALIT (2011) - Politik Langaz Maternel - Resers ek Faks vs Ideoloji Dedrwat -Ge websayt, seksyon documents/files.
- * Lartik kle ekrir par LALIT: "What LALIT in fact says about Language", 2006, Get websayt, seksyon news.
- * “Lalit (atraver fe kamarad Suresh Ramsahok) met enn miz-an-demer a MBC pu informasyon fer an kreol ek Bhojpuri”, Arsiv Lalit, 1992
- * Langues Orientales, Lalit sumet set propozisyon, inklir lir-ekrir an Kreol ek Bhojpuri, Arsiv, kupir lagazet, Lalit, Zin 1991

Developman istorik argimantasyon vizavi Leta lor itilizasyon langaz maternel

- * Lalit pran laparol dan Forum Nasyonal Guvernmantal anfavor Kreol Morisyen kuma medyum lanseynman, Pailles, Ut 2010
- * Apre travay LALIT, Komisyon Drwa Imin rekomann servi Kreol kuma medyum lanseynman, arsip kupir lapres, Lalit, Me 2008,
- * LALIT finn akiz Guvernman pa zis blok zafan ki pa fer byen dan lekol me blok developman tu zafan.
- * LALIT reklam plis program an Kreol ek Bhojpuri lor MBC, Arsiv Lalit, Oktob 1983.
- * LALIT kont inperyalism Franse. Lafrankofoni enn form neo-kolonizasyon, Revi

Teori ek argimantasyon pu defann langaz maternel - par brans, komisyon Lalit

- * 11 pwen lor linportans langaz maternel, brans Banbu, 2003
- * “What LALIT in fact says about language”, Lindsey Collen, Ut 2006, get websayt, seksyon documents.

Servi Langaz Kreol pu ed lalit travayer atraver konn drwa dan travay

- * *Award Artizan: Lalwa Travay* par SILU-UASI – tradir par manb Lalit de Klas (prekirser LALIT), pibliye par Komisyon Sindikal Lalit de Klas.
- * *Award Laburer: Lalwa Travay* par SILU UASI – tradir par Lindsey Collen, manb Lalit de Klas, pibliye par Komisyon Sindikal Lalit de Klas.
- * *Award Konkasez: Lalwa Travay* par CAWU – tradir par manb LALIT, pibliye par Construction & Allied Workers’ union.
- * *Ennbuk Sindikal* – ekrir par manb Labaz Intersindikal, pibliye par Labaz Intersindikal.
- * *Lalwa Travay Zonn Frans* – ekrir par manb Labaz Intersindikal, pibliye par Labaz Intersindikal-MLF
- * *Sindika* ekrir par so manb, pibliye par LALIT.